

William Shakespeare
PERIKLES, KNÍŽE TYRSKÝ
Přeložil Jakub Malý

Osoby.

Antiochus, král Antiochenský.

Perikles, kníže Tyrský.

Helikanus, >

Eskanes, > dva velmožové Tyrští.

Simonides, král Pentapolský.

Kleon, vladař v Tharsu.

Lysimachus, vladař v Mityleně.

Cerimon, velmož Efeský.

Thaliard, velmož Antiochenský.

Filemon, sluha Cerimonův.

Leonin, sluha Dionyzin.

Maršálek.

Kuplíř a jeho žena.

Boult, jejich sluha.

Gower jakožto sbor.

Dcera Antiochova

Dionyza, manželka Kleonova.

Thaisa, dcera Simonidova.

Marina, dcera Periklova a Thaidina.

Lychorida, její kojná.

Diana.

Páni, paní, rytíři, dvořané, plavci, mořští loupežníci, rybáři, poslové a t. d.

Jeviště: v rozličných krajinách.

Jednání první.

Před palácem v Antiochii.

Vystoupí Gower.¹⁾

[**Gower.**] Zazpívat starožitnou píseň
opustil Gower hrobu tíseň,
co křehký člověk tady stojí,
by bavil vás povídkou svojí,
kteroužto v masopustním čase
aneb o posvícenském kvase
předkové poslouchávali,
z ní potěšení brávali.
Jeť smělé odvážnosti brus,
et quo antiquius, eo melius.
Vy-li, jež zrodil čas pozdější,
kdy lidský vtíp je dospělejší,
starcovu zpěvu svojich uší

s ochotnou nakloníte duší:
Pak nový život sobě žádám,
před vámi jej co oběť skládám. –
Dle letopisů město zdejší,
jež v Syrii je nejkrásnější,
Antioch Velký založil,
a sídlo své v něm položil.
Ten král pak manželku si vzal,
a s ní se otcem dcery stal,
tak divokrásné, zpanilé,
jak z samých nebes zrodilé,
že ovdověv ji zamiloval,
krevné s ní smilstvo provozoval.
Bezbožné dítě, zlořečený
ten otec – v ohavnostech není
jim rovně – to, co zvykle páchali,
za žádný hřích již nepokládali.
Pověstná krása ženy hříšné
přiměla mnohé prince pyšné –
a byli stateční to muži –
požádat ji za choť a druží.
To zamezit, sám zůstat s ní,
vyhlášku dal, jenž takto zní:
Kdo ji chce mít, nechť v hádání se zkusí,
a neuhodne-li, pak umřít musí.
Již mnohý chudák pro ni život dal,
a bezhlavým, hle tam!²⁾ se trupem stal.
Co dále přijde, sami uvidíte,
a beze mne to vše důkladně zvíte.
Odejde.

Výjev první.

Antiochie. Pokoj v paláci.

Vystoupí Antiochus, Perikles a dvořané.

Antiochus. Teď, mladý kníže Tyrský, seznal jste
celé nebezpečení podniku.

Perikles. Tak jest, Antiochu, a mysl má
tak osmělena slávou její krásy,
že pro ni rád se života odvážím.

Antiochus. Přiveďte dceru v rouše nevěsty
a v šperku jak pro lože Jovišovo.
Při početí a k době Lucinině³⁾
od přírody nadána půvabem,
a sbor všech planet k radě zasedl,
jak všelikou v ní dokonalost sloučit.

Hudba. Vystoupí Dcera Antiochova.

Perikles. Hle, tu přichází ozdobná jak Vesna,
za poddané má milostenky, mysl

pak její vzácných cností královnou,
tvář její knihou výbornosti jest,
v níž jenom rozkoš čteme, neboť hoře
jest vymazáno z ní; hněv omrzelý
nemůž být laskavosti soudruhem.
Vy bozi, v říši lásky vládcové,
jimiž jsem mužem s žářem chťice v prsou,
buď nebeského stromu onoho
okusit ovoce anebo zemřít,
ó, pomozte mně, jenž jsem syn a sluha
jen vaší vůle, dojít neobsáhlé
té blaženosti.

Antiochus. Kníže Perikle –

Perikles. Který chce Antiochu synem být.

Antiochus. Před tebou sad jest krásných Hesperidek
se zlatým plodem, po němž sáhnout však
jest nebezpečno, neboť hrůza jde
z draků sršících. Její obličej,
podobn nebi, láká tebe spatřit
ty vnady nesčetné, jež toliko
můž získat zásluha. Než pakliže
bez zásluhy tvé oko chce ji zřít,
propadne smrti všecko tělo tvé.
Viz tamto slavné prince, ⁴⁾ jak ty sám,
jež, touhou smělé, přivábila pověst;
ti němým jazykem a s bledou tváří,
bez příkrovu krom hvězdnatého nebe,
ti praví, kterak jako mučedníci
zde stojí, padlí v Kupidových bojích.
K ústupu radí ti jich mrtvá líce,
sic nelze ti vyváznout odtud více.

Perikles. Antiochu, měj díky, že mne učíš
ve vlastní své se křehkosti poznávat,
bych připravil se těmi hrůzami
na to, co nastává mi neodvratně.
Zpomínat na smrt jest v zrcadlo zřítí
a z něho spasné naučení vzítí,
že život dech, a důvěra v něj blud;
pročež ku kšaftu vybízí mne pud.
Tož, jako nemocní, poznavší svět,
k samému nebi obracují vzhled,
však bolest cítíce víc nesáhají
po slastech vezdejších, jichž dosti mají:
Já blahý poklid odkazuji tobě
i všem dobrým lidem, jakož sluší
na knížete; své bohactví pak zemi,
ze kteréž pošlo; (*k Dceři Antiochově*) tobě čistý plamen

své lásky. Tak na cestu života
neb smrti připraven čekám té rány.

Antiochus. Zavrhnuv výstrahu čti tedy toto;
než věz: toho-li smysl nevyložíš,
že bez milosti kosti své tu složíš.

Dcera. Ve všem, krom toho, provodiž tě zdar,
ve všem, krom toho, přeji tobě štěstí.

Perikles. Co smělý rytíř přijímám ten list,
nebera rady s jinou myšlénkou
krom věrnosti a odvahy.

Čte hádanku.

„Ač nejsem zmijí, potravou
mi tělo té, již zovu matkou svou.
Hledavši chotě nalezla
té lásky jsem u otce svého.
On otcem, synem, něžným manželem,
já matkou, dcerou, ženou jeho jsem.
Jak při nás dvou to může být,
to pověz, chceš-li déle žít.“

Tot' krušný lék. ⁵⁾ – Ó proč, vy mocnosti,
jenž nebi tisíc očí daly jste,
hledět na skutky lidské, nezastřete
na věky jejich zrak, to pravda-li,
co čta již blednu? Krásné zrcadlo
ty všeho světla, já tě miloval,
i dále mohl bych, by v skříni té
nebylo obsaženo všecko zlé.

Povím ti pravdu – ač se srdce zpouzí:
Ten nikdy cnostným nazvati se nedá,
kdo vědomě se hříchem spolky hledá.
Tys citera, a city tvé jsou struny,
jenž dotýkány pravým způsobem
by přilákaly nebesa i bohy,
tu hudbu slyšet; dotýkány však
před časem k tanci hrají naopak
jen peklu. Jdi, já o tebe již nedbám.

Antiochus. Nechtěj, ó kníže, život-li ti mil,
dotýkat se jí, neb to člunek jest
té stanovy tak nebezpečný jak
ostatní všecko. Čas tvůj vypršel,
buď rozřeš hádanku neb vyslyš ortel.

Perikles. Ó velký králi,
nerádi slýcháme svých hříchů výčet,
dotknul bych se tě příliš, kdybych mluvil.
Kdo zapsány má skutky panovníků,
pod zámkem raději tu knihu drž
něž ukazuj; odkrytá nepravost
podobna větru, roznášejíc se

prach lidem v oči sype, konec ale
zaplacen bývá draho: jak usedne
jen vítr, choré oko znova vzhledne
a brání se nebezpečnému dutí.
Slepý hle, krtek, kupí hromady
naproti nebi, že prý země jest
od lidí potlačena; za to chudák
umřítí musí. Panovníci jsou
pozemští bozi, zákonem jich činy;
kdož Jovišovi sčítat bude viny?
Dost, vím-li něco; škodí-li to hlásat,
radš' dusit to, než veřejně přetrásat.
Mát' každý k matce lásku vrozenou,
tak i můj jazyk milujž hlavu mou.

Antiochus (*stranou*). Ó nebesa, kýž mám tvou hlavu! On
uhodl smysl, musím lichotit mu.

(*K Periklovi*) Mladistvý kníže Tyrský, jakkoliv
dle znění prohlášení našeho,
an smyslu hádanky jsi neuhodl,
bychom tvůj život právem zkrátit mohli,
však naděje, z tak šlechetného kmene,
jak tvůj, pučící, jinam kloní nás:
Za další lhůtu měj čtyřicet dní,
když v čase tom hádanku rozřešíš,
viz z toho, jak milým nám budeš synem.
Až dotud budeš u nás chován tak,
jak naše čest a důstojnost tvá žádá.

Odejdou Antiochus, jeho Dcera a dvořané.

Perikles. Jak zdvořilost jest hříchu zástěrou!

Pokrytství zahalit má skutek zlý,
to všecko strojeno jen na pohled.
By výklad můj byl nepravý, nebyl bys'
tak mrzce vlastní krve przněním
svou duši poškrvnil, že ohavným
objetím dcery (rozkoš manželská,
ne otcovská to), obojím jsi: otcem
i synem, ona pak se tělem matky
živila, hanobíc rodičské lože;
jsteť zmije, jenž, ač nejkrásnější květ
jim potravou, přec jenom rodí jed. ⁶⁾
Bud' s Bohem, město! moudrost učí nás:
Kdo za skutky se temné nestyděl,
vše učiní, by svět jich neviděl;
hřích plodí hřích, a vražda rozkoším
tak blízka jest, jak plameni jest dým.
Jed, zrada slouží hříchu za ruce,
ba též za štíty k hanby zakrytí:
An očistit se chcete zkázou mou,

já prchám před úkladnou nástrahou.

Odejde.

Antiochus se vrátí.

Antiochus. On smysl uhodl, z té příčiny
chci jeho hlavu.

On nesmí žít, by moji hanbu hlásal,
a světem roznášel, že Antiochus
tak přehavným hřeší způsobem.
Nechť bez odkladu stihne ho smrt jistá,
neb jenom tak má čest zůstane čista.
Hej! kdo má službu?

Vystoupí Thaliard.

Thaliard. Volá Vaše Výchost?

Antiochus. Thaliarde, ty's můj komorník, má duše
svěří tvé mlčelivosti čin tajný;
za věrnost tvoji máš být povýšen.
Thaliarde, hle, tu' jed, a tuto zlato;
já nenávidím toho Týřana,
ty musíš usmrtit jej! Netaž se
na příčinu; dost na tom, že tak velím.
Rci, učiníš to?

Thaliard. Pane, učiním.

Antiochus. Dost.

Vystoupí Posel.

Ochlad' si dech, a vyřid' svoje zvěstí.

Posel. Perikles kníže prchl, pane.

Antiochus. Je-li
ti život mil, pust' za ním se, a jako
šíp vyslaný dobrého střelce rukou
se cíle nechybí, kamž měřeno,
nevrat' se dřív, až díš: Perikles mrtev!

Posel odejde.

Thaliard. Můj králi,
spatřím-li jej na dostřel pistole,
jest po něm. Zdráva budiž Vaše Výchost.

Odejde.

Antiochus. Bud' zdrav. Pokud Perikles mrtev není,
nepozná duch můj tísně ulevení.

Odejde.

Výjev druhý.

Tyrus. Pokoj v paláci.

Vystoupí Perikles.

Perikles (*mluvě ze dveří ven*). Nepusťte nikoho. – Proč toto břímě
myšlének, blbostá zádumčivost,
smutná ta družka, stálým hostem má
být u mne, tak že ani hodinu,
ni za dne skvělého, ni v tiché noci

(té hrobce, ve které spí zármutek)
mi klidu nepřeje? Zde nadchází
mé oči rozkoš, oči se jí straní.
Mně báti jest se Antiochie,
jejížto ruka sice na mne krátka;
však ducha mého netěší ni rozkoš,
aniž upokojuje vzdálenost
nebezpečství. Tak to bývá již:
to hnutí mysli, poslé z liché bázně,
od starosti pak bývá živeno;
nejdřív se obáváme co snad přijde,
pak staráme se by to nepřišlo.
Tak se mnou jest. – Velký Antiochus,
jemuž se postavit jsem příliš malý,
an jemu snadno provést vůli svou,
myslí že mluvím, třeba přísahal
bych mlčet; nic tu platno tvrzení,
že ctím jej, když on mní že hanobím jej.
Co zjevno barvu by mu hnalo v tvář,
před veřejností bude tajit chtít.
On nepřátelsky zaplaví mi zem
a pustí na ni všechny hrůzy války,
že národ ustrašený zděšením
dřív než se opře bude přemožen,
a trestán kdo se ničím neprovinil.
Tou péčí o lid, ne o sebe sama,
jenž nejsem více nežli vrchol stromu,
chránící kořeny, z nichž bere vzrůst,
mé tělo chřadne, duše má se trápí,
tak sám se trestám bázní jeho trestu.

Vystoupí Helikanus a jiní pánové.

1. Pán. Vstup blahý klid v posvátnou vaši hrud'.

2. Pán. A mysl vaše při návratu k nám
se naplň radostí a útěchou.

Helikanus. Jen ticho! přejte zkušenosti slovo.

Urážít' krále kdo mu pochlebuje,
neb pochlebenství měchem hříchů jest,
a předmět jeho podobá se jiskře,
již teprv v žár a plamen rozdmýchá.

Leč porok uctivý a v mírných mezích
jest králům vhod: jsouť chybní lidé.

Pan Dvořák-li zde mluví o poklidu,
pochlebně válku vede proti vám.

Odpusťte, aneb udeřte mne, kníže,
klesnuť jen na kolena a nic níže.

Perikles. Teď opusťte mne, ale prohlídněte
si lodi v přístavu a jejich náklad.

Pak zase vraťte se.

Páni odcházejí.

Ty, Helikane,
jsi námi hnul; co vidíš v naší tváři?

Helikanus. Pošmourné čelo, velkomocný kníže.

Perikles. Taký-li šíp v pohledu panovníka,
jak směla slova tvá hnout naším hněvem?

Helikanus. Jak rostlina smí hledět k nebi, odkud
má potravu?

Perikles. Víš, že jest v moci mé
tě zbavit života?

Helikanus. Sám sekeru jsem brousil,
hotov jsem přijmout ránu.

Perikles. Prosím vstaň,
a posad' se. Ty nejsi pochlebník,
měj za to díky mé; Bůh račiž chránit,
by nechtěl král své chyby slyšet hanit!
Rozšafný rádce, věrný sluho můj,
jenž moudrostí mne činíš sluhou svým,
rci, co mám činit?

Helikanus. Trpělivě snášet
ty strasti, jež jste spůsobil si sám.

Perikles. Ty, Helikane, mluvíš jako lékař,
jenž podává mi k užívání léků,
kterých by hrozil se užívat sám!
Nuž poslyš. Já byl v Antiochii,
kde, jakož víš, jsem hledě smrti v tvář
chtěl získat sobě krásku zpanilou,
od níž bych dostal plod, jenž posilou
by zemi byl, národu k útěše.
Tvář její byla čarokrásný zjev,
než ostatek, slyš, černé krvosmilstvo!
Já chytře vypátral to, hříšný otec
netroufav udeřit si chlácholil.
Ty sám však víš, že třeba jest se báti,
když ukrutník nám pocenek chce dáti;
tou bázni puzen uprchl jsem domů
pod pláštěm noci pečlivé, která
mně byla ochranou; teď tady jsem,
a uvažuji minulost i možnou
budoucnost. On co ukrutník jest znám,
a ukrutníkům strachu neubývá,
ba vzrůst rychlejší nad jich léta mívá.
A domnívá-li se (jak nepochybno),
že zjevím naslouchajícímu větru,
kolika statných knížat tekla krev,
by zakryla se hanba jeho lože:
tož, aby zbavil se té obavy,
do země této vtrhne s četným vojskem

pod zámínkou urážky s strany mé,
pak vinou – mohu-li tak říci – mou
lid stíhán bude válkou ukrutnou.
Jen láska ke všem, jichž ty jeden jsi,
který mne proto káráš...

Helikanus. Ach, můj kníže!

Perikles. Zahání spánek z očí mých, a barvu
z mých tváří, neustále přemítám
v rozpacích tisícerych, jak tu bouří
odvrátit mám dřív než se přižene;
však zažehnati nemoha to zlé
rmoutím se o nešťastné poddané.

Helikanus. Nuž kníže, když mně dovoleno mluvit,
promluvím přímo. Vy se obáváte
vším právem ukrutného Antiocha,
jenž buď veřejnou válkou nebo tajným
úkladem záhubu vám strojí.
Tož, kníže můj, se na nějakou dobu
do světa podívejte, mezi tím
snad jeho zuřivý pomine hněv,
neb osud přetne mu nit života.
Jmenujte náměstka, a mne-li chcete,
zajisté věrnějšího nenajdete.

Perikles. O věrnosti tvé nepochybuji.
Však kdyby zatím útok učinil...

Helikanus. Pak hotovi jsme krev a život dáti,
za drahou vlast, jenž rodná naše máti.

Perikles. Nuž, Tyre, odvracím se od tebe, a k Tharsu
své kroky mířím, tam o tobě zvím,
a podle zpráv těch budu se pak řídit.
O blaho lidu vznáším péči na tě,
tvá rozšafnost je dobře opatří.
Nech přísahy, mně stačí slovo tvé,
kdo jedno zruší, zruší oboje.
My každý místo své tak vyplníme,
že čas to čestné svědectví nám dá,
žes věrný sluha, pravý kníže já.

Odejdou.

Výjev třetí.

Tyrus. Předsín v paláci.

Vystoupí Thaliard.

Thaliard. Tak, to jest tedy Tyrus, a to jeho dvůr. Zde musím usmrtit krále Perikla, sic neučiním-li to, budu zajisté doma oběšen; to je věc nebezpečná. Teď uznávám, že měl ten chlapík dobrý rozum, který, vyzván jsa od krále aby si vyprosil nějakou milost, žádal jej aby mu nesvěřoval žádného tajemství svého; teď vidím že měl dobře, neboť když král někoho žádá býti padouchem, musí se takovým stát pro svou přísahu. – Ticho! zde přicházejí Tyrští páni.

Vystoupí Helikanus, Eskanes a jiní pánové.

Helikanus. Netřeba, přátelé a páni, vám mít starosti z odchodu králova; list mocný pod pečeti, daný mně, vám poví vše; on na cesty se vydal.

Thaliard (*stranou*). Jak, král je pryč?

Helikanus. Něco-li více chcete zvědět, proč takofka za zády vašim láskám se vzdálil, chci vám vysvětlení dát. V Antiochii...

Thaliard (*stranou*). Co v Antiochii?

Helikanus. Se král Antiochus, já nevím proč, naň rozhněval, tak aspoň za to má, a za to provinění aneb omyl chce na pokání trestat sebe sám, i podniká klopoty plavcovy, jenž každou chvíli čeká na se smrt.

Thaliard (*stranou*). Já rozumím.

Oběšen nebudu, i kdybych chtěl.

Že odešel, můž králi býti vhod,

snad na moři jej stihne smrti hrot.

Já předstoupím. (*Nahlas*) Bůh žehnej pány Tyrské.

Helikanus. Buď vítán Thaliard od Antiocha.

Thaliard. Od něho přicházím

s poselstvím k Periklovi knížeti.

Však přistáv k zemi vyrozuměl jsem,

že pán váš odjel na neznámé cesty,

a poselství se vrátí odkud přišlo.

Helikanus. Nemáme proč se na ně ptát, když svědčí

ne nám, než pánu našemu. Však dříve,

prosím, než budeme se loučit s vámi,

co dobrý přítel pohodujte s námi.

Odejdou.

Výjev čtvrtý.

Tharsus. Pokoj v domě vladařově.

Vystoupí Kleon, Dionyza a dvořané.

Kleon. Pohovme sobě, Dionyzo, zde,

zkusíce, zda cizího neštěstí

vypravováním zapomenem na své.

Dionyza. To bylo by foukáním oheň hasit.

Kdo výš se pnoucí pahorky skopává,

za jeden vrch jinému vzrůstí dává.

Tak jest i s naším zármutkem, můj choti;

ted' okem mráкотným na něj hledíme,

pomníce na cizí jej obnovíme.

Kleon. Ó Dionyzo,

kdo nemá pokrmu, zdaž zamlčí to,

zdaž zapře hlad svůj, až jím zahyne?

Do větru jazyk hlásá naše muky,
a proudy slz provázejí ty zvuky;
do posledního dechu třeba volat,
by spící nebe probudilo se
a pomohlo svým tvorům trpícím.
Protož jen hoře svého zpomínejme,
slovy a slzami mu průchod dejme.

Dionyza. Seč budu učiním.

Kleon. Ten Tharsus, nad kterýmžto vládu mám,
to město požehnané hojnosti,
ulice bohactvím oplývající,
kde s podivením zřeli cizinci
k nebi se pnoucí věže líbat mraky,
muže i ženy v šperku nádherném,
jak by se jeden v druhém zhlíželi;
ty plné stoly, očí potěšení,
víc na pospas, než k hladu ukojení;
chudobu v hanbě, pýchu panující,
samého jmena „pomoc“ neznající.

Dionyza. Ba příliš pravda!

Kleon. Hle mocnost nebe! Jaká změna to:

Ta ústa, kterým země, moře, vzduch
nemohly poskytnout dost rozkoší,
ač dávaly jim hojnost tvorů svých –
podobna domům neobydleným –
z potravy nedostatku zapadají;
ty jazyky, jichž podrážditi chuť
před dvěma lety ještě výmysly
se snažily. teď rády chlebem by
se spokojily, o něj žebraly;
ty matky, jimž za dětský pomlsek
nic nebylo dost drahé, hotovy
jsou za potravu mít miláčky své.
Tak zuří hlad, manželé losují,
kdo komu smrti život dáti smí;
zde šlechtic slzí, tamto šlechtična;
tam mnozí umořeni klesají,
zbylí je pohřbit síly nemají.
Zdaž není tomu tak?

Dionyza. To dosvědčují
vyzáblá líce, vpadlé oči naše.

Kleon. Ó, kým by města, která prostopášně
hojnosti číše i všech rozkoší
požívají, tu bídu mohla zřít;
mohouť jí sama navštívěna býti.

Vejde Šlechtic.

Šlechtic. Kde vladař jest?

Kleon. Zde.

Jen rychle vyslov nářky, jež přinášíš;
dalekáť útěcha, v ni nelze doufat.

Šlechtic. Již blízko u pomoří našeho
jsme statné loďstvo spatřili se blížít.

Kleon. To jsem si myslil.

Neštěstí nikdy nepřichází samo,
vždy bývá s ním i dědic jeho, tak
též nám se děje. Soused některý,
jenž kořistit chce z této naší bídy,
naplnil duté lodi mocí svou,
by zkazil nás, již nyní zkažené,
a podmanil si nešťastníka mne,
kde přece není slávy z vítězství.

Šlechtic. Toho se nelze bát, neboť se zdají
dle bílých praporů přinášet mír;
snad přátelé to, a ne vrahové.

Kleon. Ty mluvíš jako pravý nezkušenec:

vždy úkladník na odív přízeň staví.

Však ať si přinášejí cokoliv,
čehož nám dál se bát?

Nám zkáza jista, napolo již zde.

Pověz jich vůdci, že čekáme naň,
zvěděti chtějí, proč a odkud k nám
přichází a co žádá.

Šlechtic. Již jdu, pane.

Odejde.

Kleon. Co přítele jej vřele uvítáme,
útoky moci však neodoláme.

Vejde Perikles s družinou.

Perikles. Nechtějte, pane vladaři – neb ten,

jak slyším, jste – se děsit těmi loďmi

a počtem našich lidí, jakoby

to byla znamení snad ohnivá.

O vaší bídě slyšeli jsme až

v dalekém Tyru, zřeli pustotu

v ulicích vašich; nepřinášímeť

nového zármutku ke strastem vašim,

než ulehčiti chceme vaši tíseň.

Hle, tyto lodi, kteréž mníte snad

být naplněné, jak Trojanský kůň,

krvavou vraždou, blízkou záhubou,

obilí vezou, by vás zachovaly,

od hladu mroucím nový život daly.

Všickni. Žehnejte všem vám Řecka bohové!

Budem se modlit za vás.

Perikles. Vstaňte pak!

My nežádáme úcty, nýbrž lásku
a úchranu pro sebe a své lodi.

Kleon. Kdo neprokázal by vám všecku lásku,
aneb jen v myšlénkách byl nevděčným,
buď žena to, neb dítě, neb my sami,
ten budiž proklet od Boha i lidí!
Až dotud – tuším nestane se to –
jste, kníže, vítán nám ve městě našem.

Perikles. To přijímáme, i prodlíme zde,
až udobří se naše hvězdy zlé.

Odejdou.

Jednání druhé.

Vystoupí Gower.

Gower. Před vámi tuto mocný král
co svůdce vlastní dcery stál.
Lepší, laskavý zeměpán
za statečného jest seznán.
Teď v tichosti vyčkejte pouze,
jak vyplete se ze vší nouze;
uzříte v nesnázi tonoucí
za špetku získat zlato skvoucí.
Až dosavad šlechetný vládce –
buď vzdána čest jeho památce –
dlí v Tarsu, kde vše z úst mu vzaté
pokládají za písmo svaté,
kde činy jeho oslavují,
zlatou mu sochu postavují.
Však brzy, ach, zlou zprávu zvíte,
jak na své oči uvidíte.

Němá hra.

Z jedné dveří vyjde Perikles, rozmlouvaje s Kleonem; komonstvo je následuje. Druhými dveřmi vyjde Šlechtic s listem ku Periklovi; Perikles ukazuje list Kleonovi, potom dá poslu odměnu a na rytíře jej pasuje. Odejdou Perikles a Kleon rozličnými stranami.

Gower. Tam Helikanus doma dlí,
on nejí cizí med, než bdí,
kterak by kde zlé potlačoval
a všecko dobré oživoval.
On podle vůle svého pána
mu píše, jaká věst' mu dána
jest z Tyru; kterak přišel k nim
Thaliard s cílem úkladným.
By v Tarsu neprodléval, radí,
anať ho vražda stíhá kradí.
Ten vydá se na širé moře,
kde často stíhá lidi hoře;
tu hned se prudká bouře strhne,

jenž koráb do propasti vrhne,
ten v hlubinách se kolotá,
až na konec se rozkotá.
A dobrý kníže, ztrativ všecko,
je zmítán vlnami co děcko,
sám jediný uniknuv zkáze
sem tam jest hnán po mokré dráze;
až štěstí mu se nakloní,
na břeh jej živa vyhodí.
Hle, tu již jde; povídka má
zde svého konce nalézá.

Výjev první.

Pentapolis. Otevřené místo na mořském břehu.

Vystoupí Perikles celý promoklý.

Perikles. Přestaňte zuřit, hněvné nebes hvězdy!

Uvažte, vichře, dešti, hromoblesky,
že nemůž odolat vám člověk křehký;
i já v své slabosti vám podlehám.
Ach, moře vyvrhlo mne na skaliny,
a ode břehu ku břehu mne pralo,
na nic než na smrt myslit mi nedalo.
Dost mějte na té velikosti své moci,
že knížete jste oloupily o vše,
jenž vyvržen zde z hrobu vodnatého
jen skonání si přeje pokojného.

Vystoupí tři rybáři.

1. rybář. Hej, Čepičko!

2. rybář. Pojď honem, a odnes ty sítě.

1. rybář. Což neslyšíš, Záplato!

3. rybář. Co povídáte, mistře?

1. rybář. I hle, kterak se loudáš! Hýbej, anebo tě popoženu.

3. rybář. Ach mistře, já zpomínám na ty ubohé lidi, co se právě před námi s lodí potopili.

1. rybář. Ba právě ubožáci; pronikalo mi to srdce, když tak žalostně na nás volali o pomoc, an my pohříchu sotva sami sobě mohli pomoci.

3. rybář. Nepovídal jsem to, mistře, když jsem viděl plískavici vyskakovat a kotrmelce dělat? Jsou prý půl ryby a půl masa; d'as je vezmi, ony se nikdy neobjeví, abych se nemusil chystat na pořádné vymáčení. Mistře, já se divím, jak mohou ryby v moři být živы.

1. rybář. Právě tak jako lidé na zemi: velké požírají malé. Nemohu naše bohaté lakomce přirovnati k ničemu lépe jako k velrybě, ta si hraje a převaluje se, ženouc před sebou ubohou drobotinu, až je konečně všechny jedním douškem pohltní. Slýchal jsem o takových velrybách na suchu, které nepřestávají otvírat hubu, až spolknou celou farní osadu, kostel, věž, zvony a všecko.

Perikles. Krásné naučení!

3. rybář. Ale mistře, kdybych byl býval kostelníkem, ten den byl bych ve zvonici.

1. rybář. A proč?

3. rybář. Aby mne také spolknula; a když bych se byl dostal do jejího břicha, byl bych se dal do takového zvonění, že by nebyla měla pokoje, pokud by zase nazpět nevyvrhla zvony, věž, kostel i celou osadu. Jen kdyby dobrý král Simonides byl mého mínění –

Perikles. Simonides?

3. rybář. Pak bychom již vyčistili zem od těchto trubců, jenž včelám kradou med.

Perikles. Kterak z mořského toho šupinatce

rybáři tito lidské slabosti

si vykládají, a z té vodní říše

poznávají co v lidech vře a dýše. –

Pomáhej Bůh, počestní rybolovci.

2. rybář. Počestní! Dobrý člověče, co tím myslíte? Je-li to den, který se vám hodí, vyškrabte jej z kalendáře, a nikdo ho nebude hledat.

Perikles. Hle, moře vyvrhlo jest na váš břeh – –

2. rybář. Jak ožralý chlap musilo býti moře, že tě vyvrhlo nám v cestu!

Perikles. Muž, jejžto učinily vody s větry

na šíropusté míčovně svým míčem,

by s ním si hráli, žádá slitování,

prosíť, kdo dosud nikdy nežebral.

1. rybář. Vy neumíte žebrat, příteli? U nás v Řecku jest dosti lidí, kteří si více vyžebrají než my vyděláme.

2. rybář. Umiš chytat ryby?

Perikles. To nikdy nedělal jsem.

2. rybář. Tedy zajisté umřeš hladem, neboť u nás nynějšího času nikdo nepřijde k ničemu, jestliže to neloví.

Perikles. Co býval jsem, na to jsem zapomněl,

než to co jsem, uvážit nutí nouze:

jsem člověk zkřehlý zimou, celý ztuhlý,

mám sotva tolik života, co stačí

zahřáti jazyk k prosbě o pomoc;

a tu-li odepřete, aspoň mějte

ten lidský cit: hrob po smrti mi přejte.

1. rybář. O smrti mluví? To nedej Bůh; tady mám plášť, pojd', vem jej na sebe. Na mou kuši, sličný to člověk! Pojd' se mnou domů, ve svátky budeme mít maso, v postní dni ryby, a k tomu knedlíky a buchtý; budeš nám vítán.

Perikles. Děkuji, příteli.

2. rybář. Poslyš, příteli, tys pravil že neumíš žebrat?

Perikles. Já vás jenom žádal.

2. rybář. Jen žádal? Tedy já také se stanu žadatelem, abych ušel mrskání.

Perikles. Což bývají u vás všickni žebráci mrskání?

2. rybář. I nikoliv, příteli, ne všickni; neboť kdyby všickni žebráci měli býti mrskáni, nepřál bych si žádného lepšího úřadu nežli biřictví. Avšak, mistře, já jdu vytáhnout síť.

Odejde s Třetím rybářem.

Perikles. Kterak ta veselost k jich práci sluší!

1. rybář. Slyšte, pane, víte-li pak kde jste?

Perikles. Nehrubě.

1. rybář. Tedy vám to povím. Tato země se zove Pentapolis, a naším králem jest dobrý Simonides.

Perikles. Dobrým králem Simonidem jej nazýváte.

1. rybář. Tak jest, a on zasluhuje býti tak nazýván pro své mírumilovné panování a dobrou zeměsprávu.

Perikles. Jeť šťastný král to, an jej poddaní
pro dobrou vládu jeho zovou dobrým.
Jak daleko jest odtud k jeho dvoru?

1. rybář. Asi tak, pane, půl druhého dne cesty. A vězte, pane, on má sličnou dceru, a zítra je den jejího narození; i sešli se knížata a rytíři ze všech končin světa na turnaj potýkat se o její lásku.

Perikles. Mé vůli kdyby rovna byla moc,
tož chtěl bych také býti jedním z nich.

1. rybář. Inu, pane, musíme býti se vším spokojeni; a co muž nedovede zplodit, musí si dát líbit po zákonu kvůli – duši své ženy. ⁷⁾

Oba rybáři se vrátí vytahující síť.

1. rybář. Pomozte, mistře, pomozte! Tu visí v síti ryba, jako pře chudého člověka u soudu; s těžkem ji dostaneme ven. Ha! aby to d'as, už to jde konečně, a je to rezavé brnění.

Perikles. Brnění, přátelé? prosím, ukažte.

Dík, Štěstěno, že po tolika strastech
mi aspoň něco dáváš v náhradu;
jakkoliv mého dědictví to část,
jež otec zůstavil mně, umíraje,
s tím napomenutím před smrtí svou:
„Chovej to, Perikle, byl to můj štít
před smrtí (ukázav na náramek);
a proto važ si ho, snad ve zlé době –
Bůh odvrát' ji – též spásou bude tobě.“
Já zbroj tu milou všude s sebou vozil,
až moře zuřivé ji pohltilo,
však utišené zase vyhodilo.
Dík! nejsem více ztrátou lodi zkrácen,
když otcův dar mi zase jest navrácen.

1. rybář. Jak to myslíte, pane?

Perikles. Chci vyprosit si od vás tento háv,
neb králova to druhdy byla zbroj –
hle známku tuto – jenž mne miloval,
a k vůli němu rád bych měl ten háv.
Doved'te mne ke dvoru svého pána,
bych jako rytíř v něm se objevil.
Vám splatím, bude-li mně štěstí přát,
až dotud chci se k vám co dlužník znát.

1. rybář. Chcete se potýkat o princeznu?

Perikles. Ukázat chci svou v zbrani obratnost.

1. rybář. Nuže tedy si to vezmi, a bohové ti k tomu dejte štěstí.

2. rybář. Než, slyšte, přáteli: byli jsme to my, kteří jsme to brnění vylovili z divokých roklí mořských: bývá všelijaké odškození, zpropitné. Doufám, pane, poštěstí-li se vám, že si zpomenete od koho to máte.

Perikles. Tak učiním zajisté.

Ted' vaším přispěním oděn jsem v ocel;
a všemu vzteku mořské bouře vzdor
držím ten drahý klénot v rukou svých,

k němu si snadno koně opatřím,
jehožto lehký, ušlechtilý krok
diváka potěšením naplní. –

Jen mentík, ⁸⁾ příteli, mně ještě schází.

1. rybář. O ten se postaráme; já ti dám svůj nejlepší plášť, abys si z něho nějaký udělal; a ke dvoru tě dovedu sám.

Perikles. Tož jediným mým cílem budiž čest;

bud' vznik neb záhuba mým losem jest.

Odejdou.

Výjev druhý.

Tamtéž. Veřejná cesta neb taras vedoucí k ohradě. Po straně stan pro krále, princeznu, pány a t. d.

Vystoupí Simonides, Thaisa, pánové a komonstvo.

Simonides. Jest rytířstvo ku klání hotovo?

1. pán. Jest, milostivý pane;

na vás jen čeká, by se představilo.

Simonides. Jsme hotovi; zde sedí dcera naše,

jíž na počest slaví se tato kolba,
co dítě krásy v přirozené zdobě,
vábíc tím kouzlem všechněch srdce k sobě.

Thaisa. Můj otec příliš zveličovat ráčí
mé přednosti, jež nad jich cenu páčí.

Simonides. Tak sluší se, neb knížata jsou vzorem,

jejž k podobě své utvořilo nebe.
Jak klénat tratí cenu nevšímáním,
tak slávu panovník neuctíváním. –
Teď, dcero, jest tvá čestná úloha,
vykládat znaky nám rytířů všech.

Thaisa. Ten čestný úkol ráda vykonám.

Přes jeviště jde Rytíř, a jeho Panoše ukazuje štít jeho Princezně.

Simonides. Kdo jest ten první, jenž se představuje?

Thaisa. Spartanský rytíř, slavný otče můj.

A znak na jeho štítu ukazuje
černého Aethiopa, jenžto sáhá
po slunci, s heslem: Lux tua vita mihi.

Simonides. Ten miluje tě, komu život dáváš.

Druhý rytíř kráčí přes jeviště.

Kdo jest ten druhý, jenž se představuje?

Thaisa. Princ Macedonský, otče královský,

a v znaku na štítě má rytíře
ozbrojeného, jež přemohla paní.

A heslo španělské zní: Piu per dulzura que per fuerza.

Třetí rytíř přechází.

Simonides. Kdo třetí jest?

Thaisa. Tenť z Antiochie;
rytířstva věnec znakem jeho jest,

a heslo: Me pompae provexit apex.

Čtvrtý rytíř přechází.

Simonides. Co znak čtvrtého?

Thaisa. Obrácená hořící pochodeň,
a heslo: Quod me alit, me extinguit.

Simonides. To mocné vůle lásky znamená,
jenž uhasí co dřív rozplamení.

Pátý rytíř přechází.

Thaisa. Znak pátý jeví ruku v oblacích,
jenž drží zlato zkoušené o kámen.

A heslo zní: Sic spectanda fides.

Šestý rytíř přechází.

Simonides. Jaký jest šestý, poslední to znak?
Jež rytíř sám tak dvorně ukazuje?

Thaisa. Cizincem zdá se, znakem jeho jest
prut uschlý, na konci jen zelený,
a heslo: In hac spe vivo.

Simonides. Toť důmyslné;
on doufá, z nynější že sklíčenosti
tebou mu nové štěstí vykvěte.

- 1. pán.** Máť věru lepší čáky potřebí,
než lze se nadít podle jeho zjevu;
dle rezavého havu zdá se, že
zacházel více s bičem nežli s kopím.
- 2. pán.** Musí být podivín, neb k slavné kolbě
přichází v podivné to úpravě.
- 3. pán.** Svůj háv snad schvalně nechal rezem sžírat,
by jej zde pískem mohl s něho stírat.

Simonides. Jeť zpozdilec, a často musí bloudit,
kdo z podoby chce o povaze soudit.

Uvnitř povyk a volání: „Chudý rytíř!“

Však ticho, rytíři se blíží; pojd'me
na galerii.

Všickni odejdou.

Výjev třetí.

Tamtěž. Slavnostní síň, v níž připravena jest hostina.
Vystoupí Simonides, Thaisa, pánové, rytíři a družina.

Simonides. Rytíři,
bylo by zbytečné vás vítati.
List titulový knihy vašich skutků
obrazem statečnosti vaší kráslit,
by bylo víc než žádáte, než slušno,
neb každá zásluha se chválí sama.
Nuž buďte veseli, neb veselost
sluší mým hostům.

Thaisa. Vás, kterýž i host
i rytíř můj jste, tímto slávověncem
korunuji za krále toho dne.

Perikles. Jeť víc to štěstím, než mou zásluhou.

Simonides. Ať tak neb tak, den tento vašim jest,
a, tuším, nikdo zde vám nezávidí.
Umělcům rozličné jest umění,
ten dobrý jest, a onen výtečný;
vy jste miláček jeho. Dcero, zde tvé místo,
neb dnešní slavnosti ty's královnou;
též druzí necht' dle řádu usednou.

Rytíři. Dobrý Simonides nás velmi ctí.

Simonides. Rád vidím vás; milujit' povždy čest;
kdo nezná cti, nepřítel bohův jest.

Maršálek (*k Periklovi*). Zde místo vaše.

Perikles. Vhodnější snad jiné.

1. rytíř. Bez hádky, pane, neb jsme šlechtici,
jenž ani srdcem ani pohledem
ni slávy knížatům nezávidíme,
ni s pohrdou na nízkost nehledíme.

Perikles. Jste velmi dvorní.

Simonides. Posad'te se jen.
Při Jupiteru, králi myšlének,
nemysle naň hnuším si pokrmy.

Thaisa. Buď Juno, sňatků královna, mi svědkem,
že nechutná mi všecka jídla jsou;
on jediný by měl být stravou mou.
On jistě statný šlechtic.

Simonides. Venkovský
zemánek jen; on neučinil více
než ostatní rytíři, zlomil kopí,
a to je vše; což pak to znamená.

Thaisa. Mně diamantem proti sklu se zdá.

Perikles. Ten král mi obrazem jest otce mého,
který mně slávu jeho připomíná,
když kolem trůnu jeho, jako hvězdy
okolo slunce, stáli knížata
kořice se mu. Kdokoliv jej spatřil,
co světluška svou sklonil korunu.
Teď světluškou jsem já, jenž v tmavé noci
jen září, za dne nemá světla moci.
Vidím, že čas jest lidí panovníkem,
jenž rodí je i zase v hrob ukládá,
a dává jim co chce, ne co kdo žádá.

Simonides. Jste veseli, rytíři?

Rytíři. Jakž nebýt v přítomnosti královské?

Simonides. Z té číše, naplněné po sám kraj
(jak rádi naléváte svým dámám)
vám na zdraví připíjím.

Rytíři. Děkujeme
Vaší Milosti.

Simonides. Než poshovte ještě;
ten rytíř tam se zdá mi zádumčiv,
snad úprava našeho dvora není
dost okázalá pro něj. Nezdá se ti,
Thaiso, tak?

Thaisa. Což jest mi do toho?

Simonides. Slyš, dcero, knížata v tom ohledu
se mají podobat nebeským bohům,
jenž nadělují všem, kdož k nim se blíží
je poctit; ti, kteří to nečiní,
jsou podobni komárům zvučícím,
po smrti malinkým. K zapuzení
zasmušilosti jeho řekni mu,
že připíjíme jemu na zdraví.

Thaisa. Ach, milý otče, neslušit' se mně
tak smělou být k rytíři neznámému;
on mohl snad by uraženým býti,
a oslovení mé za drzost míti.

Simonides. Učiň jak velím, sic mne rozhněváš.

Thaisa (*pro sebe*). Nic na světě tak ráda nečiním.

Simonides. A řekni mu, že žádostivi jsme,
znát jméno jeho, rod, i také vlast.

Thaisa. Král, otec můj, vám, pane, připíjí.

Perikles. Mějž díky.

Thaisa. Na posilu vašeho života.

Perikles. Přijmětež díky; rád mu zavdám též.

Thaisa. A dále přeje sobě věděti
též jméno vaše, rod, i také vlast.

Perikles. Jsemť šlechtic z Tyru – jméno mé Perikles,
vycvičen v umění a ve zbrani.

Vydav se do světa na dobrodružství
ztratil jsem na moři koráb i lidi,
a vyvržen jsem pak na tento břeh.

Thaisa. On vzdává díky. Zve se Perikles,
jest šlechtic z Tyru, který neštěstím
na divém moři ztratil loď i lidi,
a uvržen jest pak na tento břeh.

Simonides. Srdečně jest mi líto ubohého;
chci vytrhnout jej z těžkomyslnosti.
Již dlouho, pánové, sedíme prázdnou
mařice čas; nuž k jiné zábavě.
V tom odění, v jaké jste upraveni,
vám slušet bude tanec válečný.

Nepředstírejte, že tak hlučná hudba
jest dámám protivna; milít' jim muži
jsou stejně v odění jako na lůži.

Rytíři tančí.

Dobrý to nápad, zdárně proveden!

(*K Periklovi*) Rytíři, pojd'te,

ta dáma zde se též chce upachtit.

Já často slýchal, kterak Tyrští páni

výborně umějí paními točit,

a kterak výtečné jsou jejich tance.

Perikles. Jsouť někteří v tom velmi obratní.

Simonides. Snad nezamítnete vyzvání mé.

Jen spust'te, spust'te.

Rytíři tančí s dámami.

Mé díky všickni mějte, pánové.

Výborně drželi jste se, (*k Periklovi*) vy nejlíp. –

Panoši, posvěťte všem k jejich bytům.

(*K Periklovi*) Vy máte komnatu hned vedle naší.

Perikles. Jsem poslušen, Milosti, vaší vůle.

Simonides. Již pozdě, princové, o lásce mluvit,

jak byste rádi, neb to pozoruji.

Teď na odpočinek se ubírejte,

a zítra k novým zábavám chystejte.

Všickni odejdou.

Výjev čtvrtý.

Tyrus. Pokoj v domě vladařově.

Vystoupí Helikanus a Eskanes.

Helikanus. Ne, nikoliv, Eskane, buďte jist,

že Antioch s dcerou svou nebyl čist,

začež už věční bozi nehodlali

prodlévat déle s zaslouženým trestem

za ohavný a mrzký taký hřích.

An právě v plné pýše slávy své

seděl jest s dcerou svou ve skvostném voze

nesmírné ceny, spadl oheň s nebe

a v hnusný škvarek proměnil jich těla;

že pro smrad, kdo před nimi dříve klekali,

teď dotknout se jich k pohřbení se lekali.

Eskanes. Tot' velmi divno.

Helikanus. Však jen spravedливо.

Nebylat' velkost králi obranou

před střelou s nebe; vzal odměnu svou.

Eskanes. Ba právě.

Vystoupí tři pánové.

1. pán. Hle, nikdo v obcování soukromém

ni v radě nemá jeho důvěry,

než jediný on.

2. pán. Nesmíš déle to
být trpěno.

3. pán. A proklat budiž, kdo
nepůjde s námi. Teď mne následujte.⁹⁾ –
Jen na slovíčko, pane Helikane.

Helikanus. Se mnou? Vítání buďte; dobré jitro.

1. pán. Již hoře naše vystoupilo nejvýš,
až konečně své břehy zaplavuje.

Helikanus. A proč? Nekřivďte knížeti milovanému.

1. pán. Nekřivďte sobě sám, šlechtný pane,
a živ-li kníže náš, pozdravme jej,
oznamte, kterou zem dech jeho blaží.
Na zemi živ-li, vyhledáme jej,
a v hrobě-li spočívá, tam jej najdem.
Nechť zvíme živ-li, by nám panoval,
neb mrtev, bychom oplakali jej,
a k nové volbě pána přistoupili.

2. pán. Nejpodobnější zdá se být, že mrtev,
a poněvadž jest říše bez hlavy,
tak jako dobré stavení bez střechy,
na rozpadnutí, přijímáme vás
co muže vladaření zkušeného
za knížete a panovníka svého.

Všickni. Buď sláva Helikanu!

Helikanus. Dřív skoumejte, než k volbě přikročíte;
ustaňte, milujete-li Perikla.

Já k tomu svolé vrhl bych se v moře,
za krátkou radost zkusil dlouhé hoře.
Vyčkejte ještě dvanáct měsíců,
zda král se nenavráť; uplyne-li
ta lhůta bez výsledku, podniknu
s trpělivostí starce toto jho,
jež ukládáte mně. Však nechcete-li
tak učinit mně k vůli, tedy jděte
a hledejte ho jako šlechtní
a dobří poddaní, a osvědčte
v hledání tom svou mysl rytířskou.
Když pak nalezeného přivedete zpět,
budete diamanty v jeho koruně.

1. pán. Jen zpozdilec zamítá moudrou radu;
jak šlechtný nám velí Helikan,
tak učiníme, rozejdouce se.

Helikanus. Ta láska vzájemná dme prsa výše,
neb svornost velmožů jest blaho říše.

Odejdu.

Výjev pátý.
Pentapolis. Pokoj v paláci.

S jedné strany vystoupí Simonides čta psaní; s druhé strany přicházejí mu vstříc rytířové.

1. rytíř. Dobrotivému králi dobrý den.

Simonides. Od dcery mé, rytíři, vězte, že
po dvanáct měsíců se nechce vdávat.
Pro jakou příčinu, ví ona sama,
i nelze mně to od ní vyzvědět.

2. rytíř. A není nám k ní přístup dovolen?

Simonides. Ba nikterak, neb ona zamyká se
v své komnatě, že nelze přijít k ní.
Chceť kroj Dianin nosit celý rok,
při očích Cynthie tak přísáhala,
a splní to na čest svou panenskou.

3. rytíř. Tož se zármutkem loučíme se s vámi.

Odejdou.

Simonides. Pryč jsou! Teď k listu dcery mé; ta ruku
svou jen cizímu rytíři chce dáti,
neb nikdy víc denního světla znáti.
Tak dobře, slečno, volba jest mi vhod,
a těší mne to; než jak určitě
to bez ohledu na mne vystupuje!
Já chválím její volbu, proto nechci
odkládat déle sňatek! Ticho však,
tu jde on sám; musím se přetvařovat.

Vystoupí Perikles.

Perikles. Dobrotivý Simonides buď zdrav!

Simonides. Též, pane, vy. Jsemť povinen vám k díkům
za vaši pěknou hudbu včera večer,
nebylyť věru nikdy uši mé
tak líbezným dotknuty souzvukem.

Perikles. Jen dobrotivost vaše chválí mne,
ne moje zásluha.

Simonides. Jsteť mistr v hudbě.

Perikles. Nejposlednější z jejích žáků, pane.

Simonides. Dovolte, pane, zeptati se vás,
co smýšlíte o dceři mé?

Perikles. Jet' cnostná
to princezna.

Simonides. A krásná, je-li pravda?

Perikles. Jak krásný letní den, ba čarokrásná.

Simonides. Má dcera smýšlí o vás příznivě,
a sice tak, že za mistra vás žádá,
chtíc vaší žačkou být; mějte se k tomu.

Perikles. Já nejsem hoden vyučovat ji.

Simonides. Tak ona nemyslí. Zde čtete toto.

Dává mu psaní.

Perikles (pro sebe). Co to? Zde píše,
že miluje rytíře Tyrského.
To na mne král poléčil, chce můj život.

(*Nahlas*) Ó milostivý pane, nechtejte takto
cizince nešťastného, který nikdy
nepozved' očí svých až k vaší dceři,
a služby své jí věnoval jen ke cti.

Simonides. Ty's očaroval dceru mou, ty's zlosyn.

Perikles. Za svědky bohy zvu, že nevinný jsem.

Ni myšlénkou jsem pohoršení jí
nezavdal, ničeho jsem nečinil,
bych svedl ji a hněv váš zavinil.

Simonides. Lžeš, zrádce.

Perikles. Zrádce!

Simonides. Ano, zrádce, pane.

Perikles. Zpět v hrdlo každému, byť král to byl,
kdo zrádcem nazývá mne, lež tu vracím.

Simonides (*pro sebe*). Ta smělost věru se mně dobře líbí.

Perikles. Jak mysl má, jsou šlechetny mé skutky,
a nikdy rodu sprostotou nepáchnou.
Mne čestný záměr vedl k tvému dvoru,
a žádný úmysl cti odporný.
Kdo jinak o mně smýšlí, tomu chci
dokázat mečem, nepřítel že cti.

Simonides. Ne! –

Zde dcera má jde, necht' to dosvědčí.

Vystoupí Thaisa.

Perikles. Nuž, anto rovněž cnotná jste jak krásná,
povězte otci rozhněvanému,
zda ústně nebo písemně jsem kdy
jen slovem hleděl získat vaši lásku.

Thaisa. A kdybyste byl, ptám se: koho smí
urážet co mně radost působí?

Simonides. Aj slečno, velmi rozhodná to slova.

(*Pro sebe*) Srdečně mne to těší. (*Nahlas*) Však vás zkrotím
a podrobím své vůli. –

Ty tedy bez svolení mého vzdala's
svou náklonnost a lásku cizinci?

(*Pro sebe*) Který, jak podle všeho se mně zdá,
nehoršího jest rodu nežli já.

(*Nahlas*) A proto slečno, podrob se mé vůli;
a vy, rytíři, buď mne poslechněte,
aneb z vás učiním – dva manžely. –

Nuž spečet'te to rukama i ústy.

Tím sňatkem vaše naděje chci zmařit,
a dále rač vás Bůh vším štěstím dařit.

Jste spokojeni?

Thaisa (*k Periklovi*). Milujete-li mne.

Perikles. Jak život svůj a jako vlastní krev.

Simonides. Což, shodli jste se?

Oba. K službám, Milosti.

Simonides. Ten sňatek váš jest potěšení mé;
již připravte si lože manželské.
Odejdou.

Jednání třetí.
Vystoupí Gower.

Gower. V hlubokém snu utichlo vše,
jen chrapot vůkol slyšet je
tím hrubším ozývat se basem,
an syto vše svatebním kvasem.
Před myší děrou kočka leží,
očima svítíc chlupy ježí,
a cvrček prozpěvuje v peci
si vesele, že v teplé kleci.
Nevěsta v lůžko uvedena,
kde z panny utvoří se žena
a matka. Pozor teď věnujte
hře, bystře v mysli doplňujte
nač nestačí nám sporý čas,
hru němou vysvětlím vám zas.

Němá hra.

S jedné strany vystoupí Perikles a Simonides s dvořanstvem; k nim přijde Posel, klekne a podá Periklovi list. Perikles jej ukáže Simonidovi, páni pokleknou před ním.¹⁰⁾ Potom vystoupí Thaisa těhotna a Lychorida; král ukáže jí list, který jí potěší. Ona a Perikles rozžehnají se s otcem a všickni odejdou.

Gower. Vše pátrání s úsilnou pílí
po Periklu nevedlo k cíli,
ba marně dlouho jest hledáno,
do všech čtyř končin posíláno,
po moři i po suché zemi
jest slíděno prostředky všemi;
až pověst přec o něm do Tyru
zavítala, jíž dali víru.
Tu králi Simonidu psáno,
a jemu listem zvěstováno,
že mrtev Antioch i s dcerou,
a kterak Tyřané vši měrou
mít chtěli králem Helikana,
ten však jim nechtěl být za pána,
než na jich upokojení
dal k tomu svoje svolení,
Perikles-li se za rok zpět
nevrátí, že jim vyhovět
chce dosednutím na trůn říše.
To do Pentapole se píše,
a celá země zaplesá,
a každý volá: „Nebesa!
Náš dědic trůnu Tyrský král!

Tohoť se nikdo nenadál.“
Však teď musí do země své,
jej manželka provázet chce,
jsouc těhotna; jakž bránit jí to?
Jeť ubohé všem srdcím líto,
kojná Lychorida jde s ní,
konajíť cestu po lodí.
Ta na vlnách se houpá jemně,
již na půl cesty je od země,
an Štěstěna se obrací,
bouř od severu burácí,
a jak se kachna potopuje,
lod' padá i zas vystupuje.
Thaisa křičí úzkostí
až přijdou na ni bolesti.
Co dál se zběhlo v bouři té,
to spatříte na oči své;
pomlčím o tom raději,
co zrak postihne snadněji.
Při tom to naše jeviště
považujte co dějiště,
lod' samu, na níž, toť se ví,
král ztrápený se objeví.

Odejde.

Výjev první.

Vystoupí Perikles na lodi.

Perikles. Ty bože ohromné té vodní spousty,
okřikni vlny smáčeující nebe
i peklo; ty pak, který velíš větrům,
uzamkni v kov je z hlouby vyvolané!
Ó utiš strašné, ohlušující
ty hromy, ó, rač shasit plameny
ty švižné, sirnaté! – Lychorido!
Co dělá královna? – Tož, bouře, zuř!
Chceš všecka vychrlit se? – Plavcova
tu pišť'ala umírá v uchu smrti
neuslyšána. – Ó Lychorido! –
Lucino, božská ty ochranitelko
a vlídná pomocnice těm, jenž v noci
tě vzývají, ó vstoupiž, bohyně,
na zmítaný náš koráb, ukrátit
bolesti stenající choti mé! –
Lychorido!

Vystoupí Lychorida s Dítětem.

Lychorida. Zde něco jest, až příliš
pro toto místo mladé; kdyby mělo

to rozum, umřít chtělo by jak já.
Obejměte ten kus své mrtvé choti.

Perikles. Jak že? – Lychorido!

Lychorida. Jen ticho, pane,
nepomáhejte bouři. To jest všecko,
co živo zůstalo od vaší choti –
dceruška; k vůli ní to sneste mužně
a upokojte se.

Perikles. Ó bohové!
Proč milé činíte nám dary své,
a pak je náhle odnímáte? My
na tomto světě neběreme zpět
co jednou dáme; taktot' můžeme
o čest jít v závod s vámi.

Lychorida. Buďte, pane,
jen trpěliv, již pro tu starost svou.

Perikles. Buď něžný život tvůj, neb v bouřlivější
se době nezrodilo žádné dítě.
Tvá mysl budiž klidná vždy a jemná,
neb ze všech dětí knížecích ty byla's
nejnevělněji uvítána na svět.
Buď šťastna tvá budoucnost! Narození
tvé bylo hlučné, jak jen oheň, vzduch,
jak voda, země učinit je mohou,
tě vítajíce z lůna matčina.
S počátku již jest ztráta tvoje větší,
než může tobě život nahradit
vším co ti poskytne. Ó dobří bozi,
pohleďte na ni milostivě s hůry.

Vystoupí dva plavci.

1. plavec. Netraťte mysl, pane, Bůh vás spas.

Perikles. Mámt' mysl statnou, nebojím se vichru,
ač nejhorší mně ránu zasadil.
Jen pro nemluvně toto ubohé,
nového toho mořeplavce, rád bych,
by utišilo se.

1. plavec. Popusťte lána; nu, bude-liž to? I tedy
duj až pukneš!

2. plavec. Jen volné moře! at' si pak slaná a kalná vlna líbá třeba měsíc, o to nedbám.

1. plavec. Pane, vaši manželku musíme vyhodit z lodi; moře se vysoko zmítá, vichřice skučí a
neutiší se, dokud nebude loď zbavena umrlce.

Perikles. To je vaše pověra.

1. plavec. Odpusťte, pane, u nás na moři jest už takový obyčej, který přísně zachováváme. Pročež
jen bez okolků ji vydejte, ona musí neprodleně být vyhozena z lodi.

Perikles. Buď vůle vaše. – Ubohá Thaisa!

Lychorida. Zde leží, pane.

Perikles. Měla's to, drahá, porod strašlivý,
ni světla, ani ohně, živlové

nevlídní zcela zapomněli na tě;
aniž mi přáno pochovat tě zbožně,
neb sotva v rakev uloženu musím
do mořské prohlubně tě uvrhnout,
kde místo pomníku nad tvými kostmi
a věčné lampy velryb chrlící
a šumné vody převalovati
se budou nad tvou mrtvolou, ležící
na lasturách; Lychorido, ať Nestor
mně koření přinese, papír, inkoust,
mou klenotnici, a Nikander zas
tu atlasovou skříňku; zatím polož
to dítě na polštář zde; honem, já
se zbožně rozžehnám s ním. Pospěš, ženo.

Lychorida *odejde.*

2. plavec. Pane, máme dole již přichystanou truhlu dobře vysmolenou.

Perikles. Měj díky. Jaké jest to pobřeží?

2. plavec. Jsme blíže Tharsu.

Perikles. Nuže, zaboč tam
namísto Tyru. Kdy tam doufáš být?

2. plavec. Jak svítat počne, ustane-li vítr.

Perikles. Nuž tedy k Tharsu.

Tam navštívím Kleona, neboť dítě
do Tyru až by nevydrželo;
tam zanechám je v dobrém opatření.
Jdi, dobrý plavče, já jdu pro mrtvolu.
Odejdou.

Výjev druhý.

Efesus. Pokoj v domě Cerimonově.

Vystoupí Cerimon a Sluha, za nimi několik lidí, zachráněných ze ztroskotaných lodí, naposled
Filemon.

Cerimon. Hej, Filemone!

Filemon. Voláte mne, pane?

Cerimon. Dej lidem těm se nasytit a ohřát.

Byla to bouřlivá a slotná noc.

Sluha. Přežil jsem mnohou, ale takovou,
jak tato byla, nepamatuji.

Cerimon. Tvůj pán již bude mrtev, než se vrátíš;
nemát' proň žádných léků příroda.

(*K Filemonovi*) To dones do lékárny, a pak pověz
mně jak to působilo.

Odejdou všickni až na Cerimona.

Vystoupí dva pánové.

1. pán. Dobré jitro.

2. pán. Dobré vám jitro přeji, Milostpane.

Cerimon. Proč již tak časně vzhůru, páni?

1. pán.

Pane,

příbytky naše blíž mořského břehu
se chvěly jak při zemětřesení,
že samy krokve praskati se zdály
a všecko zřítiti se hrozilo.

Já leknutím a strachem utek' z domu.

2. pán. A proto vás tak časně obtěžujem',
ne z bedlivosti.

Cerimon. Já vám věřím rád.

1. pán. Než já se divím, Milostpane, že
ubrán ve skvostné roucho již tak záhy
jste odpočinku zlatý spánek setřás'.

Jest velmi divno,
že příroda se pojí s klopotami,
nedonucena k tomu.

Cerimon. Vždycky jsem

pokládal za to, cnost a vědomosti
že větší dary jsou než urozenost
a bohactví; neb tyto poslední
můž zatemnit dědic nedbalý
a promrhati, oněm však dostává
se nesmrtelnosti a zbožnění.
Jak známo, já od dávna lékařstvím
se zabýval, tím tajným uměním,
nedbaje autorit, než zkušeností
svou veden, rostlin, kovů, kamenů
jsem poznal síly nejblahodárnější,
tak vědomost mám o všech porušeních
lidského ústrojí i jeho lékách,
což větší rozkoší mi na světě,
než sháněti se po cti klamivé,
neb do hedbávných měšců poklady
zavazovati pro blázny a smrt.

2. pán. Vy naplnil jste Efes dobrodiním,
sta vašimi se nazývají tvory,
jimž navrátil jste zdraví; nejenom
však umělost a péče osobní,
též měšec otevřený v každou dobu
proslavil vznešeného Cerimona
na věčné časy.

Vystoupí dva sluhové s bednou.

Sluha. Zde tu bednu složme.

Cerimon. Co jest to?

Sluha. Pane, právě před chvílí
vyvrhlo moře tuto bednu na břeh;
jeť z lodi nějaké.

Cerimon. Postavte, nechť
se na to podíváme.

2. pán. Jet' rakvi podobna.

Cerimon. At' cokoliv
jest v ní, je velmi těžká. Shod'te víko.
Přecpalo-li si moře žaludek
svůj zlatem, jest to pravé štěstí pro nás,
že vrhne zde.

2. pán. Ba právě, Milostpane.

Cerimon. A jak to pevně zaklíženo jest!
A moře vyvrhlo to?

Sluha. Neviděl jsem
jak živ tak velké vlny, jako ty,
co vyvalily to.

Cerimon. Otevřte bednu.
Jak líbezný to zápach vydává!

2. pán. Pochotná vůně.

Cerimon. Jakýž se nikdy nedotknul mých nozder.
Otevřte bednu. Všemohoucí bozi!
Toť mrtvola!

1. pán. Přepodivná to věc!

Cerimon. V nádherném rouše, napuštěna vonným
balšámem, kolem vaky kořením
naplněné! A průvodní též list!

Roztrhne závitky a čte.

„Tímto na jevo nechť vyjde
(ta-li rakev na břeh přijde),
že to choť Perikla krále,
pro niž kvílí neustále.

Dopřejte jí pohřbu ctného,
dceři krále velmocného.

V odměnu přijměte zlato,
k tomu přízeň bohů za to.“

Ač živ-li's, Perikle, musí tvé srdce
zármutkem pukat. – To se této noci
as přihodilo.

2. pán. Tak dle všeho zdá se.

Cerimon. Zajisté, že to bylo tuto noc.
Neb hle, jak čerstvá jest! Byl' ukrutník to,
jenž v moře vrh' ji. Rozdělejte oheň,
a všechny krabice z mé komnaty
přineste sem. Smrt může delší čas
přemáhat přírodu, a přece opět
života jiskra síly tělesné
probudit. Jistý Egypt'an prý ležel
již devět hodin mrtev, v jisté době
však vhodným přispěním zas přišel k sobě.

Přijdou sluhové s krabicemi, šaty a ohněm.

Tak dobře, sem ty šaty a ten oheň!
A naše tušená, žalostná hudba

necht' zavzní, prosím vás.
Tu láhev ještě! – Hýbej pak se, špalku!
Jen hudbu, hudbu! Uvolněte jí.
Ta královna, to vězte, pánové,
obživne zas; okřívát' příroda,
a teplý dech z ní vane; sotva byla
pět hodin ve mdlobách. Hle, kterak znova
k životu rozkvetá.

1. pán. Ó pane, vámi
nám tvoří nebe nové zázraky,
a upevňuje vaši slávu navždy.

Cerimon. Ha! ona žije, víčka jejích očí,
ty obaly nebeských klénoutů,
jež ztratil Perikles, již rozdělují
svá zlatolesklá třepení, kterýmiž
probleskují demanty čistojasné,
rozmnožující světa bohactví.
Ó vzbud' se k životu, ať zapláčeme,
tvůj osud uslyšíce, krásný tvore
a vzácný nad jiné!

Thaisa. Mocná Diano,
kde jsem to? Kde můj pán? jaký to svět zde?

2. pán. Jak podivné to!

Cerimon. Ticho, sousedé,
propůjčte mně svých rukou, odnesme
ji do nejbližší komnaty; podejte
sem prádlo; teď nanejvýš potřebí
opatrnosti, neboť návrat mdloby
by smrtelným byl. Pojd'te jenom, pojd'te;
a Aeskulap buď při nás!

Všickni odejdou, odnášejíce Thaisu.

Výjev třetí.

Tharsus. Pokoj v domě Kleonově.

Vystoupí Perikles, Kleon, Dionyza a Lychorida s Dítětem.

Perikles. Ctihodný Kleone, již musím odtud;
dvanáct měsíců uplynulo, Tyrus
se ve svárlivém míru nalezá.
Přijměte s chotí svou srdečné díky,
necht' bohové vám budou odplatou!

Kleon. Vás poranily střely osudu
smrtelně, tím však též se na nás smekly.

Dionyza. Žel vaší spanilé nám královny!
Ó že nepřály kruté moci
přivést ji sem oblažit oči mé!

Perikles. Musímeť podrobit se osudu.
A kdybych řval a vztekal se jak moře,
v němž pohřbena, vše jedno bylo by.

Svou dcerušku Marinu (na moři
že zrozena, tak zvanou) vaší lásce
já svěřuji, a zanechávám ji
zde jako dítě vaší pečlivosti,
vás žádaje, abyste knížecky
ji vychovali, aby její mrav
byl roveň rodu.

Kleon. Bud'te bez starosti.
Vy tuto zem svým obilím jste živil,
začež vás každodenně žehná lid;
to splatíme vašemu dítěti.
Což kdybych nešlechetně zanedbal,
ten národ vámi osvobozený
necht' přinutí mne k povinnosti mé;
však kdyby mně pobídka bylo třeba,
necht' bozi mstí se mně i rodu mému
až do vyhlazení.

Perikles. Jsemť upokojen;
neb čest a dobrotivost vaše vnuká
mi důvěru i beze slibů vašich.
Až do jejího vdání nemají –
budiž mi svědkem zářící Diana,
již všickni ctíme – vlasů mých se nůžky
dotknout, byť páchlo to i podivínstvím.
Již s vámi loučím se, šlechtná paní,
učiňte blaženým mne péčí svou
a vychování toho dítěte.

Dionýza. Mámt' sama dítě, které nemá dražší
být srdci mému, nežli vaše jest.

Perikles. Přijměte díky mé i modlitby.

Kleon. My Vaši Milost provodíme k břehu,
kdež odevzdáme vás klamnému moři
a vánkům nebeským nejlahodnějším.

Perikles. Nuž budiž tak; již pojďme, vzácná paní.
Neplač, Lychorido, a opatruj
svou mladou velitelku, jejíž milost
ti někdy odmění. – Teď pojďme, pane.
Všickni odejdou.

Výjev čtvrtý.

Efesus. Pokoj v domě Cerimonově.

Vystoupí Cerimon a Thaisa.

Cerimon. Ten list, šlechtná paní, s těmito
klenoty našel se v bedně té,
tož vezměte to. Znáte tuto ruku?

Thaisa. Jeť mého chotě. Pamatuji se,
že vstoupila jsem na loď porodu
již blízka; zdali skutečně jsem slehla,

to při sám Bůh již nevím. Když však již
nemám víc spatřit chotě svého, krále
Perikla, nosit chci vestalské roucho,
a nikdy víc nezažít radostí.

Cerimon. Když taký úmysl váš, vzácná paní,
Dianin chrám jest odtud nedaleko,
kde bydlet můžete až do své smrti.
A libo-li vám, jedna z neteří
mých může býti vám tam společnicí.

Thaisa. Jen slovy mohu jevit díky své,
dobrá sic vůle, skrovné dary mé.
Odejdou.

Jednání čtvrté.
Vystoupí Gower.

Gower. Perikla myslíte si v Tyru,
kdež panuje zas v blahém míru,
a královnu zarmoucenou
co kněžici Dianinou.
Marina u Kleona dlí,
jak víte, v Tharsu, který ji
vědam i hudbě učít dává,
a takým vychováním stává
se ušlechtilou, zpanilou,
a všechněm srdcím přemilou.
Než závist, která odjakživa
vší zásluze jest nepřívzniva,
Marině o život ukládá
a ošemetnou zradu spřádá.
Mát' Kleon dceru dospělou,
tož Filotena nazvanou,
na vdání právě, o níž čteme –
čemuž i víru věnujeme –
Marinu tak že milovala,
že od ní neodstupovala,
necht' prací útlé ruky své
hedbáví tkala bělostné,
neb ostrou jehlou kmentu rány
zavdávala, čímž zvyšovány
mu vnady, aneb k loutně pěla,
až Filomela oněměla,
lkát přestanouc; neb nadšenou
slavila básní paní svou
Dianu: ve všem snažila se,
Marině by vyrovnala se
Podobně můž být porovnána
s Pafosskou holubicí vrána.
Marině chvála všeliká

se vzdává jako povinná,
a proti ní jest Filotena
docela ve stín postavena.
Tu matka její v zlosti svojí
úkladnou smrt Marině strojí,
by dceř, sokyně zbavena,
pak sama byla slavena.
Lychoridy již není více,
tím snadnější hra ohavnice,
jejížto zkázyplná snaha
má k službě najatého vraha.
Co ještě dál se bude dít,
na vlastní oči máte zřítí;
nestačíť kulhavý můj rým
událostem okřídleným;
již sami na ně pozor mějte,
krok za krokem za nimi spějte. –
Tu k zkáze princeznina blaha
přivádí Dionyza vraha.

Výjev první.

Tharsus. Prostranné místo u pomorí.

Vystoupí Dionyza a Leonin.

Dionyza. Na přísahu svou zpomeň, co jsi slíbil;
pouhá to rána, jenž zůstane v tajnu.
Nemůžeš vykonat tak snadno činu,
z něhož bys' tolik zisku měl jak z toho.
Nechť chladné svědomí tvé neroznítí
se pošetilou láskou, aniž dej se
obměkčit útrpností, již i ženy
se vzdaly; vytrvej v svém úmyslu.

Leonin. Já učiním to; ač mi líto jest
tak líbezného stvoření.

Dionyza. Tím lépe
se hodí k bohům. Zde přichází, plačíc
pro starou chuť svou. Jsi odhodlán?

Leonin. Jsem.

Vystoupí Marina s košíkem plným květin.

Marina. Oloupím zem o její okrasu,
bych hrob tvůj obsypala kvítím: pokud
jen trvá léto, má co kobercem
žlutými, modrými a nachovými
violkami i měsíčky být pokryt.
Já děvče ubohé, narozené
za bouře, an mně matka zemřela;
mně dosud svět jest ustavičnou bouří,
jenž odtrhuje mne od přátel mých.

Dionyza. Aj hle, Marino! proč tak samotna?
Čím to, že není s tebou moje dcera?
Nemař zármutkem krev svou, chůvou jsem
ti já teď. Bože! kterak proměněnas'
tím marným hořem! Dej mi kvítí své,
a pokud nevrátí se příliv mořský,
po břehu procházej se s Leoninem;
vzduch čerstvý jest a ostří k jídlu chuť.
Pojď, Leonine, dej jí ruku svou,
a procházej se s ní.

Marina. Ó děkuji,
já nechci zbaviti vás sluhy.

Dionyza. Pojď.
Já s celým srdcem krále, tvého otce,
i tebe miluji. Každého dne
jej očekáváme, že přijde; kdyby
pak našel pro krásu pověstného
miláčka takto vybledlého, tož
by líto bylo mu daleké cesty,
a vyčítal by mně i pánu mému,
že neměli jsme péči o tebe.
Jen jdi, prosím tě, na procházku, buď
zas vesela jak dřívě, zachovej si
tu krásu zpanilou, jenž mladým starým
ukradla oči. O mne nestarej se,
jáť mohu sama domů.

Marina. Půjdu tedy,
ač nemám mnoho chuti.

Dionyza. Jdi jen, jdi,
to svědčí tvému zdraví. Alespoň
půl hodiny se procházejte spolu;
a Leonine, pamětliv buď slov mých.

Leonin. Zajisté budu.

Dionyza. Milé dítě mé,
na krátko opouštím tě; procházej
se zvolna, nerozpaluj příliš krev svou;
mně náleží mít péči o tebe.

Marina. Přijměte díky mé.

Dionyza *odejde.*

Nevane to

západní vítr?

Leonin. Jihozápadní.

Marina. Při narození mém vál severní.

Leonin. Tak?

Marina. Otec můj, jak vypravovala
mně moje chůva, neznal žádné bázně,
i volal na lidi jen „dobrý plavče“,
a tahaje za láno královské

si odřel ruce, objímaje stěžeň
vydržel v kruté bouři, která div
nestrhla palubu, i srazila
do hlubin plavce po provazovém
žebříku lezoucího. „Ha! chceš pryč?“
ozval se jeden z nich, a poslední
namáhající sílu skákali
od místa k místu, vrchní plavec pískal,
a správce křičel, zmatek trojnásobně.

Leonin. A kdy to bylo?

Marina. O mém narození.

Tak hrozné bouře nikdy nebylo.

Leonin. Honem se pomodlete.

Marina. Co tím chcete?

Leonin. Přejete-li si chvílku k modlení,
to dopřeji vám; jenom nemodlete
se dlouho, majíť bozi rychlé uši,
a já to slíbil spěšně vykonat.

Marina. Což usmrtit mne chcete?

Leonin. Na rozkaz
své paní.

Marina. Proč pak žádá moji smrt?

Já věru, pokud sáhá moje paměť,
jak živa jsem jí neublížila.
Já nikdy zlého slova nevyřkla,
živému tvoru neukřivdila jsem;
ba věřte, ani myš jsem nezabila,
nižádné mušce neublížila;
zašlápla-li jsem červa bezděky,
již plakala jsem. Čím pak urazila
jsem ji, by prospěšna jí byla smrt má
anebo nebezpečen život můj?

Leonin. Mně nenáleží o tom mudrovat,
než vykonat svůj úkol.

Marina. Doufám, že

to neučiníte za celý svět.
Jsteť sličný muž, a z očí hledí vám
dobrosrdečnost. Viděla jsem vás
onehdy, kterak jste se poranil,
an roztrhoval jste dva bojující.
To vám tak slušelo; ó učňte
i nyní též tak: vaše paní žádá
mé bezživotí, vstupte mezi nás
zachráně mne, kterážto slabší jsem.

Leonin. Musím dle přísahy své učinit.

Vystoupí mořští loupežníci.

1. loupežník. Zadrž, padouchu!

Leonin uteče.

2. loupežník. Kořist! kořist!

3. loupežník. Na polovic, kamarádi, na polovic! Honem pojďte s ní na loď!

Odejdou s Marinou.

Výjev druhý.

Leonin se vrátí.

Leonin. Ta rota zlodějská jest ve službě
velkého loupežníka Valdesa.
Marinu odvedli. Jeť dobře tak,
neb nelze jest se nadít že se vrátí.
Já zapřisáhnu se, že mrtva jest,
a že jsem do moře ji hodil. Však
musím i dále hledět; snad chtí pouze
svou kratochvíl s ní mít a pak ji pustit.
Nuž, učiní-li tak, tož zprzněná
pak budiž ode mne usmrcena.
Odejde.

Výjev třetí.

Mitylene. Komnata v hampejsu.
Vystoupí **Kuplíř** se svou **Ženou** a **Boult**.

Kuplíř. Boulte!

Boult. Co poroučíte?

Kuplíř. Jdi na trh a pořádně se tam ohlédni. Mitylene jest plno záletníků, a v poslední době jsme
měli příliš velikou škodu z nedostatku holek.

Žena. Nikdy jsme neměli tak málo stvůr. Máme jen ty bídné tři, a ty nemohou dělat víc než
mohou; od ustavičné práce jsou již téměř celé shnilé.

Kuplíř. Musíme mít čerstvé zboží za každou cenu. Každý obchod vyžaduje svědomitost, sic není
žádného štěstí.

Žena. Máš pravdu. To není ještě všechno, když člověk vychová několik ubohých panchartů; a
tuším že jsem jich vychovala asi jedenáct kusů –

Boult. Ano, asi jedenáct, a ty jste potom zase pochovala. Tedy se mám na trhu poohlédnout?

Žena. Jakž jinak? To naše zboží je tak bídné, že silný vítr by je na kusy rozfoukal.

Kuplíř. Je pravda; mají příliš nezdravé svědomí. Ten ubohý Zálesák je mrtev, co tak rád líhal s
tou malou mršinou.

Boult. Ba, ta ho brzy uležela, udělala z něho pečenku pro červy. Ale musím se jít na trh podívat.
Odejde.

Kuplíř. Tři neb čtyři tisíce zekin bylo by dost pěkné zachováničko, abychom toho nechali a v
pokoji žili.

Žena. Nechat toho? co ti napadá? Což pak je to nějaká hanba, také ještě v stáří vydělávat?

Kuplíř. Jen kdyby se zbožím přicházel odbyt, anebo kdyby zboží bylo v rovnováze s
nebezpečstvím. Kdybychom tedy za mladších let mohli si nashromáždit hezkého jmění,
mohli bychom vždy zavřít svůj krám. Mimo to i naše bolavé poměry k bohům mohly by pro
nás býti silným důvodem nechat toho.

Žena. I jdižiz; jiné třídy lidí hřeší tak dobře jako my.

Kuplíř. Tak dobře jako my? ba ještě lépe. Vždyť naše živnost není ani žádné řemeslo, ani žádné
povolání. – Ale zde přichází Boult.

Vstoupí mořští loupežníci a Boult vedoucí Marinu.

Boult (*k Marině*). Jen pojd'te. (*K loupežníkům*) Povídáte, pánové, že je panna.

1. loupežník. Ano, pane, my o tom nepochybujeme.

Boult. Pane, já mnoho podával za ten kus. Líbí-li se vám, dobře; pakli ne, tedy přijdu o závdavek.

Žena. Boulte, má nějaké vlastnosti?

Boult. Má dobrý obličej, dobře mluví, a má na sobě velmi dobré šaty; jiných vlastností není potřebí, aby se líbila.

Žena. Zač je?

Boult. Nemohu jí dostati ani o halěť laciněji nežli za tisíc tolarů.

Kuplíř. Dobře; pojd'te se mnou, pánové, já vám hned vyplatím peníze. Vezmi ji s sebou, ženo, a dej jí naučení jak se má chovat, aby si nepočínala neobratně při své úloze.

Odejde s loupežníky.

Žena. Boulte, pamatuj si její známky: barvu vlasů, pleť, výšku, věk, a že je dosavad pannou, a vyvolávej: „Kdo nejvíce zaplatí, ten ji dostane první.“ Takové panenství by nebylo nic laciného, kdyby muži byli ještě takoví jako jindy. Učín jak ti poroučím.

Boult. Hned to vykonám.

Odejde.

Marina. Ó že si nepospíšil Leonin!

On místo mluvení měl udeřit.

A tito pirati, nedosti krutí,

proč z lodi do moře mne neuvrhli,

bych hledala svou matku?

Žena. Proč naříkáte, sličné dítě?

Marina. Že slična jsem.

Žena. Inu, bohové na vás vykonali svou povinnost.

Marina. Já neviním jich.

Žena. Vy jste se dostala do mých rukou, a u mne budete žít.

Marina. Tím hůře pro mne,

že vyklouzla jsem z rukou vraha svého.

Žena. U mne budete živa v rozkoších.

Marina. Ne.

Žena. Ba budete, a okoušet pánů všeho druhu. Dobře se vám povede: poznáte rozdíl všelikých tělesných povah. Cože, vy si zacpáváte uši?

Marina. A jste vy žena?

Žena. Copak bych měla jiného být, kdybych nebyla žena?

Marina. Poctivá žena, nebo žádná žena.

Žena. I hle, tu prostořekou! Již vidím, že budu mít s tebou hodný kus práce. Ale ty jsi ještě mladá pošetilá sazenička, a musíš se dát ohýbat jak budu chtít.

Marina. Chraňte mne bozi!

Žena. Bude-li se bohům líbit mužskými tě chránit, tedy tě mužové musejí těšit, mužové tě musejí krmit, mužové tě musejí dráždit. – Boult se vrátil.

Vystoupí Boult.

Žena. Nuže, vyvolával jsi ji na trhu?

Boult. Vyvolával jsem ji skoro tolikrát, co má vlasů na hlavě; já hlasem svým její obraz maloval.

Žena. A řekni mně, prosím tě, co jsi při tom pozoroval na lidech, zvláště na mladících?

Boult. Na mou věru, ti mne poslouchali, jakobych jim četl poslední vůli jejich otce. Jeden Španěl dostal takové laskominy, že se samým popisem jejím uložil do postele.

Žena. Toho budeme zde míti zítra s jeho nejlepším okružím.

Boult. Dnes večer, dnes večer! Znáte-li pak, paní, toho francouzského rytíře s křivýma kolenoma?

Žena. Koho? pana Verolesa?

Boult. Ano, toho. Ten při mém povolávání chtěl si povyskočit, ale zahekal při tom a zapřisáhl se, že ji zítra navštíví.

Žena. Dobře, dobře. Co se toho týče, ten již sem přišel se svým neduhem, a zde jej toliko obnoví. Já vím, že přijde do našeho chládku, aby své koruny na slunci rozhazoval.

Boult. Věru, kdyby tu byl z každého národu jeden cestovatel, takový štít¹¹) by je všechny k nám přivábil.

Žena (*k Marině*). Prosím tě, pojď sem trochu. Teď se na tebe posype štěstí. Poslouchej, musíš se stavět, jakobys' to dělala bázlivě, co děláš ráda; musíš na oko pohrdat ziskem, když můžeš nejvíce získati. Budeš-li plakat nad způsobem svého života, tím vzbudíš útrpnost svých milovníků, ta útrpnost způsobí v nich dobré mínění o tobě, a to dobré mínění ti přinese zisk.

Marina. Nerozumím vám.

Boult. Vezměte ji domů, paní, vezměte ji domů; při brzké činnosti jí to zardívání zajde.

Žena. Máš pravdu, věru, tak to musí jít; neboť i nevěsta kráčí se stydlivostí tou cestou, kterou kráčí právem.

Boult. Arciť, některé tak činí, jiné zase ne. Ale paní, já vám tu pečenku dohodil – – –

Žena. Tedy bysi si také rád kousek z ní ukrojil.

Boult. Tak jest.

Žena. Kdož by ti to mohl odepřít. (*K Marině*) Pojď sem, dítě, tvůj oblek se mně velmi líbí.

Boult. Na mou věru, toho ještě netřeba měnit.

Žena. Boulte, za to si udělej ve městě dobrý den; vypravuj jaké zboží máme, nebudeš mít škodu z odbytu. Když příroda tvořila tento kousek, dobře s tebou obmyslela; tedy rozhlašuj výtečnost její, a z tvých vlastních řečí ti vzroste žeň.

Boult. Na to se spolehněte, paní, že žádný hrom nevyburcuje tak hnízdo úhořů, jako moje vychvalování její krásy podráždí zhejřilce. Zajisté přivedu večer některé s sebou.

Žena (*k Marině*). Nuže, pojď se mnou.

Marina. Nůž řeže-li, oheň-li horký jest,
já panenskou svou nepoškrvním čest.
Diana pomoz mně!

Žena. Copak je nám do Diany. Půjdeš-li pak se mnou?
Odejdou.

Výjev čtvrtý.

Tharsus. Pokoj v domě Kleonově.

Vystoupí Kleon a Dionyza.

Dionyza. Jsi zpozdilý? Můž odestát se to?

Kleon. Ó Dionyzo, takou vraždu nikdy
nespatřilo ni slunce ani měsíc.

Dionyza. Tuším že znova dítětem se stáváš.

Kleon. A kdyby mým byl vešken širý svět,
dal bych jej, by to odestát se mohlo.
Ta děva, větší cností nežli rodem,
ta kněžna, hodna každé koruny,
jenž rovně neměla. A Leonin,
ten padouch, jemuž's také dala jed!
To ještě scházelo, bys' připila mu,

to slušelo ti. A co řekneš teď,
když Perikles požádá dítě své?

Dionyza. Že zemřela. Pěstounky nejsou Parky,
by vládly životem svých chovanců
„Zemřela v noci,“ řeknu; a kdož může
co proti tomu mít? leč bysi ty
zlomyslně na nevinného hrál,
a poctivým chtě nazván býti zvolal:
„Ukladně zemřela.“

Kleon. Ó jdi, zajisté
ze všech pod nebem hříchů bohové
na tento nejvíce se hněvají.

Dionyza. Což myslíš, že snad střízlíci se zvednou
a z Tharsu k Periklovi poletí,
by mu to zvěstovali? Hanba jest
být z takového šlechtného rodu,
a přec tak nestatečný.

Kleon. Taký čin
kdo třeba po skutku až schvaluje,
ač nepřivolil dříve, ctihodným
nemůž se honositi původem.

Dionyza. Nuž buď si tak; leč nikdo mimo tebe
neví jak zemřela, když mrtev vrah.
Pro ni má dcera byla v pohrdě,
jejímuž štěstí byla na překážku;
jí nevšímal si nikdo, všickni jen
upírali své zraky na Marinu;
naší se úšklebků jen dostávalo,
za hastroše ji měli, nehodného
všedního pozdravení. To mne hnětlo!
A třeba ty, jenž nemáš pravé lásky
pro dítě své, zveš nepřirozeným
můj čin: mne aspoň uspokojuje
co skutek lásky, jež jsem vykonala
pro jedinou tvou dceru.

Kleon. Žel buď Bohu!

Dionyza. A Perikles, což může říci ten?
My plakali za její rakví, ano
truchlíme posud; její pomník jest
bezmála dohotoven, nápis jeho
ve zlatoskvoucím písmě vyhlašuje
povšechnou chválu její a naši péči,
jichž drahým nákladem byl postaven.

Kleon. Ty podobáš se Harpyjím, jenž klamou
andělským obličejem, ale drápy
orlími kořist popadají.

Dionyza. Ty
zas člověku, jenž horlí na bohy,

že v tuhé zimě mouchy mrazem mrou;
však přec se řídit budeš radou mou.
Odejdou.

Výjev pátý.

Tamtéž, před pomníkem Marininým.

Vystoupí Gower.

Gower. Tak čas maříme, míle skracujeme,
po mořích ve škořápkách veslujeme,
od místa k místu, po vodě i suchu
sem tam vás zvědavé vodíme v duchu.
Promiňte nám, že kam vás vedem všude
jedním jen jazykem se mluvit bude.
Teď rozmanitá jeviště uzříte,
a co tam s Periklem se dálo zvíte.
Svěřilť se opět moři falešnému,
ulevit toužícímu srdci svému,
a spatřit dceru, tuto rozkoš svou.
S ním četní šlechtici a páni jdou;
i starý Helikan jej doprovází,
však proto vládě ředitel neschází:
Eskanus, zatím výše postaven,
jest v Tyru vladařem ustanoven.
Příznivé větry, lodi výborné
(za vůdce dejme jim myšlenky své
nade vše rychlé) dopravily krále
do Tharsu, kdež se zjevil nenadále,
by domů odvedl již dceru svou,
před mnoha léty tam zůstavenou.
Co stíny mlhavé je uvidíte,
a všeho toho výklad uslyšíte.

Němá hra.

*Z jedné dveří vystoupí **Perikles** se svým **komonstvem**; z druhých **Kleon** a **Dionyza**. **Kleon** ukazuje Periklovi náhrobek Marinin, načež Perikles dá se do naříkání, obleče se ve smutek a odejde v největším hoři. Potom také **Kleon** a **Dionyza** odejdou.*

Gower. Přetvářkou klamán hoře líčené
Perikles má za v skutku cítěné;
s mnohými slzami, zármutkem sžírán,
trudnými vzdechy uvnitř prsou svírán
opouští Tharsus, při čemž zaříká se,
že víc se nechce mýt, holit nedá se;
a v smutek oděn na moře se vydá,
kdež k hoři jeho divá bouř se přidá,
a loď mu ztroskotá; on spasen však. –
Teď slyšte epitaf Marinin, jak
jej složila zlá Dionyza.

Čte hrobní nápis na pomníku Marinině.

„Zde leží kráska plna vděku,
nám odňata v kvetoucím věku;
Tyrského krále dcera byla
Marina, již smrt zachvátila.
Ji rodíc Thetis, na své plémě;
jsouc pyšna, spolknula kus země;
a zem, by potopy se zbyla,
to její dítě dopravila
do nebes, začož Thetis neustále
se vzteká proti tvrdé břehův skále.“

Nic nesluší tak mrzké hanebnosti,
jak úlisnost lahodné pochlebnosti.
Nechť věří prozatím v smrt dcery svojí
Perikles, až ho s ní zas osud spojí;
my předvedeme bol a muky její,
kterými trýznit ji padouši smějí.
Jen mějte strpení, a pomyslete,
že v Mityleně se zastavujete.

Výjev šestý.

Mitylene. Ulice před hampejskem.

Vyjdou z hampejsu dva pánové.

- 1. pán.** Slyšel jste kdy něco takového?
2. pán. Nikdy, a také to nikdy více nebude slyšáno v takových místech, až bude ona pryč.
1. pán. Zde kázat zbožnost! Zdali se vám o něčem takovém jen ve snách zdálo?
2. pán. Jakživo ne. Pojd'te, já nemám už více žádného zalíbení v hampejsích. Máme jíti poslouchat zpěv Vestalek?
1. pán. Teď jsem hotov ke všemu, co je cnostného; opustil jsem na vždy dráhu nepravosti.
Odejdou.

Výjev sedmý.

Tamtěž. Pokoj v hampejsu.

Vystoupí Kuplíř se svou Ženou a Boultem.

- Kuplíř.** Raději bych neviděl dvakrát tolik co jsem za ni dal, kdyby sem nebyla přišla.
Žena. Fi, hanba jí! ona by dovedla nechat boha Priapa mrznout a celé pokolení zmařit. Buď jí musíme učinit násilí, anebo se jí zprostit. Když má konati k hostům svou povinnost a zachovati se dle našeho povolání, tu přivádí své vrtochy, své důvody a hlavní důvody, prosí a kleká, že by z ďábla udělala puritana, kdyby s ní smlouval o hubičku.
Boulte. Na mou věru, já jí musím učinit násilí, sice nám odradí všechny naše kavalíry a udělá ze všech našich zlolajců kněžoury.
Kuplíř. Francouze na její bledničku!
Žena. Však věru není jiné pomoci zprostit se jí, než skrze francouze. – Tu přichází milostpán Lysimachus přestrojen.
Boulte. Běhali by sem páni i sedláci, kdyby jen ta hloupá randa byla jim po vůli.
Vystoupí Lysimachus.
Lysimachus. Zač tucet panenství?
Žena. Nechť bohové žehnají Vaší Milostí!
Boulte. Těší mne vidět milostpána při dobrém zdraví.

Lysimachus. To věřím; vždyť je to váš prospěch, když vaši navštěvovatelé stojí na zdravých nohou. Nuže, ty hojná¹²) nepravosti, máš něco, s čím by se mohl člověk pobavit a vzdorovat lékaři?

Žena. Máme tu jednu, pane, jen kdyby chtěla – – taková ještě nepřišla do Mityleny.

Lysimachus. Myslíš, kdyby chtěla páchat skutky temnosti.

Žena. Milostpán dobře ví co míním.

Lysimachus. Dobře; zavolejte ji, zavolejte ji.

Boult. Co se týče pleti, pane, krev a mléko; uvidíte růži, a byla by skutečnou růží, kdyby měla jen

--

Lysimachus. Co kdyby měla?

Boult. Ó pane, já umím býti cudným.

Lysimachus. Z toho má kuplířství jenom čest, a býti cudným přináší dobrou pověst.

Vystoupí Marina.

Žena. Tu přichází ta, co roste ještě na prutu; ta ještě není utržena, tím můžete býti jist. Není to sličné stvoření?

Lysimachus. Věru, ta by se hodila po dlouhé mořské plavbě. – To je pro vás; nechte nás samotny.

Žena. Prosím, milostpane, jen slovíčko jí řeknu; hned jsem hotova.

Lysimachus. Tedy dělejte honem.

Žena (*k Marině po straně*). Především ti musím říci, že to jest ctihodný muž.

Marina. Takovým přeji si jej shledati, abych se k němu důstojně zachovala.

Žena. Pak jest vladařem této země, a já jsem mu lecčím povinnována.

Marina. Když provozuje vládu v zemi, toť mu arci jste povinnována; ale kterak ho to činí ctihodným, to nevím.

Žena. Prosím tě, beze všeho panenského upýpání, chceš k němu býti přívětiva? On tvou zástěru naplní zlatem.

Marina. Co učiní z dobrotivosti, to vděčně přijmu.

Lysimachus. Jste u konce?

Žena. Milostpane, ona ještě není dostatečně navedena; musíte ji vzít trochu do práce, aby vám byla po vůli. – Pojd'te, necháme ji samotnu s milostpánem.

Kuplíř, jeho Žena a Boult odejdou.

Lysimachus. Jděte svou cestou. – Nuže, sličné dítě, jak dlouho provozuješ toto řemeslo?

Marina. Jaké řemeslo, pane?

Lysimachus. Které nemohu vysloviti bez urážky.

Marina. Mne řemeslo mé nemůže urazit.

Lysimachus. Jak dlouho jsi už při té živnosti?

Marina. Od jakživa, pokud se pamatuji.

Lysimachus. Tak mlada jsi se k ní dostala? Již pětineb sedmiletá jsi byla nevěstkou?

Marina. Ještě dříve, pane, jsem-li jí nyní.

Lysimachus. Jakže? Dům, ve kterém bydlíš, prohlašuje tě za stvoření prodejně.

Marina. Vy víte, že tento dům jest takovým místem, a přece sem přicházíte? Já slyšela, že jste ctihodný muž a vladař této země.

Lysimachus. Jakže? tvá paní ti vyjevila kdo jsem?

Marina. Kdo je moje paní?

Lysimachus. Nu tvá kořenářka, která vysazuje semena a kořeny hanby a bezbožnosti. Tedy jsi slyšela něco o mé moci, a teď si počínáš s vysoka, abych tím více na tebe nalehal. Ale já tě ujišťuji, sličné dítě, že moje vážnost nebude tě vidět, nebo spíše vlídně na tebe pohlížet. Pojd' se mnou někam do soukromého místa, pojd'!

Marina. Čestný-li rod váš, dokažte to nyní;
ted' na vás jest, potvrdit úsudek,
že ctihodný jste.

Lysimachus. Kterak že? co to? Jenom dál; bud' moudrá.

Marina. Jsem dívka nevinná, již krutý osud
sem v tento hnusný stájec uvedl,
kde od těch dob se nemoc prodává
draž nežli lék. – Ó kýž by dobří bozi
mne vyvedli z mrzkého toho místa,
bycht' byla třeba nejšpatnějším ptákem,
jenž lítá v čistém vzduchu!

Lysimachus. Nemyslil jsem,
že jsi tak výmluvna; to ani ve snách
mi nenapadlo. Kdybych s převrhlou
by přišel myslí, slova tvá by byla
mne napravila. Vezmi toto zlato,
a dále pokračuj na dráze cnosti
s pomocí bohů.

Marina. Žehnejte vám bozi!

Lysimachus. Věz, že jsem nepřišel v úmyslu zlém,
zde samy dvěře, okna, zle mi páchnou.
Bud' s Bohem. Ty jsi pravý obraz cnosti,
a vychování jistě šlechetného.
Zde vezmi ještě více toho zlata.
Bud' proklet, aby zhynul jako zloděj,
kdo zprznil by tvou cnost. A uslyšíš-li
víc o mně, bude to jen k tvému štěstí.

Vystoupí Boulť.

Boulť. Prosím, milostpane, dejte mně také nějaký dukát.

Lysimachus. Pryč, zlořečený vrátný! Ten váš dům,
by nepodpírala ho tato panna,
vás všecky pohřbě zřítíl by se. Pryč!

Odejde.

Boulť. Co to? My s vámi budeme musít jinak zatočit. Aby vaše všivé panenství, které nestojí za snídání v nejbídnějším kraji pod nebem, mělo zničití celou domácnost, to' bych se dal raději vyklestit jako pes. Pojd'te.

Marina. Kam mám jít?

Boulť. Já musím konec učiniti vašemu panenství, anebo je odpraví kat. Pojd'te! Odtud se více nesmějí žádní pánové zahánět. Pojd'te, povídám.

Vystoupí Žena Kuplířova.

Žena. Co tu máte?

Boulť. Pořád hůř a hůř, paní. Dělal kázání vladaři Lysimachovi.

Žena. Ó hrůza!

Boulť. Ona zlehčuje naši živnost, jakoby smrděla před tváří bohů.

Žena. Na šibenici s ní!

Boulť. Ten pán by s ní byl zacházel jako pán, a ona ho pošle pryč tak chladného jako hroudu sněhu; ano on při tom ještě říká modlitbu.

Žena. Boulte, vezmi ji; nakládej s ní dle své libosti, rozbij sklo jejího panenství, ať ostatek je kujný.

Boult. A kdyby byla ještě trnitějším pozemkem nežli jest, zorána musí být.

Marina. Ó slyšte, slyšte, bohové!

Žena. Ona zaklíná, pryč s ní! Kýž by nikdy nebyla přestoupila můj práh! Na šibenici s ní! Ona jest zrozena k naší zkáze. Ty nechceš jíti cestou všech žen? Podívejme se na tu mísu cudnosti, okrášlenou bobkem a rosmarinou!

Odejde.

Boult. Pojd'te, slečinko, pojd'te se mnou.

Marina. Kampak chcete abych šla?

Boult. Chci vám vzíti klenot, jež tak vysoko ceníte.

Marina. Prosím tě, pověz mi jednu věc.

Boult. Tedy ven s tou jednou věcí.

Marina. Koho si přeješ za nepřítele?

Boult. Inu nejraději mého pán, anebo ještě lépe mou paní.

Marina. Přec žádný z nich tak není zlý jak ty,

neb vynikají nad tě v rozkazech.

Ty držíš úřad, jež by vyměnit

i nejbídnější ďábel s tebou nechtěl:

každému ochlastovi otvíráš,

jenž přichází se po nevěstce ptát;

vydánoť ucho tvoje vzteklé pěsti

každého ničemy; sám pokrm tvůj

jest dechem nakažen plic chorobných.

Boult. Copak chcete abych dělal? Mám jít na vojnu, kde člověk může sloužit sedm let za ztrátu nohy, a naposledy ani nemá dost peněz koupit si dřevěnou?

Marina. Čiň cokoliv, jen to nečiň co činíš;

vynášeš špínu, stoky nečisté

vyprazdňuj, dej se katu za holomka;

to vše jest lepší než co nyní jsi.

Tvé zaměstnání pavian, by uměl

jen mluvit, nečestným by nazval jmenem.

Ó kýž mne vysvobodí bohové

z tohoto domu! Zde to zlato vezmi.

A chce-li pán tvůj míti ze mne zisk,

to řekni mu, že umím zpívat, tkát,

i tančit, a tak ještě všelicos,

čím nechci chlubit se, a tomu všemu

chci vyučovat; není pochyby,

že v velkém městě tom dost žáček najdu.

Boult. Ale umíte opravdu všemu tomu vyučovat, jak povídáte?

Marina. Když neobstojím, domů zpět mne vezmi

a v moc dej pacholku nejbídnějšímu,

jenž navštěvuje dům váš.

Boult. Dobře, uvidím, co budu moci pro tebe učinit; budu-li tě moci někam umístit, učiním to.

Marina. Však k ženám počestným.

Boult. S takovými arcit' málo známostí mám. Avšak že tě pán a paní moje už jednou koupili, nemůžeš odtud jinak leč s jejich povolením; proto jim oznámím tvůj úmysl, a nepochybuji, že

si dají říci. Pojď, chci učinit pro tebe co mohu, pojď jen se mnou.
Odejdou.

Jednání páté.
Vystoupí Gower.

Gower. Unikši z hříšné peleše Marina
nalezla útočiště v domě ctném;
pro zpěv svůj rovna bohyni jest jmína,
jíž podobna i v tanci rozkošném.
Mudrce umlčuje, jehlou tvoří
jahody, ptáky, květy mistrně,
že sama příroda jim ráda dvoří,
v nich bratry vlastních tvorů spatřuje.
Vznešených žaček množství shromažďuje,
a hojný zisk z nich dává kuplířce. –
Teď k otci, jenž na širém moři pluje,
jak víte; toho větry protivné
zahnalý k Mityleně, kdež on staví
a na břeh vstoupí, blížek dceři své.
Tam měšťané Neptunův svátek slaví,
a Lysimach zří lodi fénické
s černými vlajkami, i hned k nim spěje.
Tu vizte koráb, na němž truchlící
Perikles; pozorujte co se děje,
a tiše poslouchejte mluvící.

Výjev první.

Na lodi Periklově u Mityleny. Na palubě stánek oponou zastřený. V stánku spočívá Perikles na loži. Vedle korábu Tyrského bárka.

Vystoupí dva plavci, jeden z Tyrské lodi, druhý z bárky; potom Helikanus.

Tyrský plavec (*ku plavci Mitylenskému*). Kde jest pan Helikanus? ten vám může dát odpověď. Tu jest. (*K Helikanovi*) Připlulať, pane,
od Mityleny bárka s Lysimachem,
tamějším vladařem, jenž žádá vstoupit
na naši loď. Jaká jest vůle vaše?

Helikanus. Jest vítán. Zavolej některé pány.

Tyrský plavec. Hej, pánové, volá vás Jeho Milost.

Vystoupí dva pánové.

1. pán. Volá nás Vaše Milost?

Helikanus. Pánové,
přichází vznešená k nám návštěva,
již, prosím, uctivě přivítat račte.

Pánové a oba plavci *sestoupí s paluby a odeberou se na bárku.*

Z bárky vystoupí Lysimachus a jeho komonstvo. Tyrští pánové a oba plavci.

Tyrský plavec. Zde tento pán vás může zpravit o všem.

Lysimachus. Zdráv buďte, pane; bohové vás chraňte.

Helikanus. Vás též, abyste věkem přečkal mne,
a zemřel tak, jak sobě žádám já.

Lysimachus. Toť přání šlechtné. Na břehu mořském
slavíme svátek Neptunův, tam odtud
jsem spatřil zakotvenu tuto loď,
i přicházím se zeptat odkud jste.

Helikanus. Dřív, pane, kdo jste vy?

Lysimachus. Jsem vladařem
tohoto města, jež před vámi leží.

Helikanus. Náš koráb z Tyru jest, a veze krále,
jenž pro tři měsíce již ani slova
nepromluvil, nepožil pokrmu,
leč k prodloužení svého zármutku.

Lysimachus. A jakou příčinu má toto hoře?

Helikanus. Až příliš unavující by bylo
vše vypravovat; nejhlavnější zdroj
zármutku jeho jesti ztráta ženy
a milované dcery.

Lysimachus. Nelze mně
ho vidět?

Helikanus. Možno, pane, ale marné
to bude; neboť s nikým nemluví.

Lysimachus. Buď jakkoliv, vyplňte žádost mou.

Helikanus (*odhrne oponu*). Nuž vizte jej; bývalť to krásný muž,
až neštěstí záhubné jedné noci
jej k tomu přivedlo.

Lysimachus. Zdráv buďte, králi
a pane! věční bohové vás chraňte!

Helikanus. Vše marné jest, on na vás nepromluví.

1. pán. Jest, pane, dívka v Mityleně, která –
o to se sázím – z něho vyloudí
několik slov.

Lysimachus. Toť dobrý nápad jest.
Zajistěť ona sladkým souzvukem
i jinými vzácnými půvaby
jej přiláká a průlom učiní
do uší zalehlých. Jsouc ve všem šťastna
a ze všech nejkrásnější nachází se
se svými družkami teď v onom loubí,
jenž k pobřeží se táhne.

Šeptá něco jednomu pánu ze své družiny, který odejde do bárky Lysimachovy.

Helikanus. Jeť všecko marné; proto však se nesmí
nic pomínout co vypadá jak lék.
A kdežto vaše laskavost tak velká,
osmělujem se žádat potravu
za naše peníze; nemáme sice
jí posud nedostatek, jen že ztuchla.

Lysimachus. Tu službu kdybychom vám odepřeli,
totť spravedlivý Bůh by musil poslat
na každý klíček nám housenku žravou

a navštívit tak naši krajinu. –
Než ještě jednou dovolte, bych směl
vás žádat, abyste obšírně
mne zpravil o zármutku králově.

Helikanus. Nuž, posad'te se. – Hle, jsme vytrženi.

Vystoupí z bárky Pán, Marina a mladé Děvče.

Lysimachus. To jest ta dívka, pro kterou jsem poslal.

Vítána buď nám, krásko. Zdali není
výtečné krásy?

Helikanus. Líbezná to děvče.

Lysimachus. Jeť taková, že, kdybych věděl jen,
že ratolest je z kmene šlechtného,
nežádal bych si lepší, nýbrž měl bych
za šťastný sňatek s ní. Nuž rozmilá,
zkus na nemocném králi vše seč jest
ušlechtilá milostnost; jestliže
tvé šťastné umělosti podaří se
jej přimět k jakékoliv odpovědi,
za požehnaný lék svůj obdržíš
vše co si přáti budeš v náhradu.

Marina. Chci užít veškerého umění,
jímž vládnou, bych jej uzdravila; jenom
nesmí krom mne a této dívky nikdo
být k němu přípuštěn.

Lysimachus. Ustupme tedy.

Žehnejtež bozi počínání tvému.

Ustoupí stranou; Marina zpívá.

Lysimachus. Všímá si hudby vaší?

Marina. Ještě ne,

on na nás nehledí.

Lysimachus. Hle, ona k němu
se chystá mluvit.

Marina. Blaho s vámi, pane
můj královský. Poslyšte mne...

Perikles. Hm! Ha!

Marina. Jsem dívka, pane, která nikdy před tím
nelákala jsem k sobě cizích zraků,
ač co kométa jsouc obdivována.
To mluvím já, můj kníže, zkusivší
tak velkou žalost, že když spravedlivě
na váhu položí se s hořem vaším,
se jemu vyrovná. Ač osudem
stíhána protivným, pocházím z předků,
jenž rovni byli velkomocným králům;
než čas vyvrátil rod můj z kořene
a v služebnost mne mrzkou uvrhl
nectnému stavu. – Více nepovím.

(*Stranou*) Mé líce hoří, v ucho cos mi šeptá:

„Vyčkej tak dlouho, až se sám tě zeptá.“

Perikles. Protivný osud, vzácní předkové,
mým rovni! – Tak to znělo, je-li pravda?

Odstrčí ji.

Marina. Pravím, kdybyste, pane, znal můj rod,
nekonal byste na mně násilí.

Perikles. Dost možná. Prosím vás, obraťte znova
své zraky na mne. – Vaše podoba
mně připomíná – – – Rcete, odkud jste?
zda z břehů těchto?

Marina. Nejsm z žádných břehů.

Zrozena k neštěstí jsouc, jiného
nic nejsem než se zdám.

Perikles. Přemožen hořem rozplývám se v slzách.

Má drahá žena byla jak to děvče,
a tak as vypadala dcera má.

Toť brvy choti mé, a celá její
ztepilá postava, hlas stříbrný,
ty oči drahokamům podobné
a v obložení stejně bohatém,
i krok ten Junonin; a její řeč,
činící ucho pořád hladovějším
na další slova. – Rci, kde tvůj jest byt?

Marina. Kde pouze cizinkou jsem; s paluby
lze vidět místo to.

Perikles. Kde's vychována?
Kde nabyla's těch darů, jež tak skvěle
tě kráší?

Marina. Kdybych vypravovat měla
svůj osud, lží by hanebnou se zdál.

Perikles. Prosím tě, mluv.
Nemůžeš od tebe přijít faleš,
neb vzhled tvůj skromný jest jak samo právo;
palácem zdáš se, v němžto bydlí pravda
okoroněná; ano chci ti věřit,
a naklonit své smysly k důvěře
v povídku tvou až k věcem nepodobným;
neb podobna jsi někomu, ježž velmi
jsem miloval. Rci, jaký jest tvůj rod?
Což neřekla jsi, když tě odstrčil jsem,
ponejprv tebe spatřiv, že jsi pošla
ze šlechtěného rodu?

Marina. Řekla jsem.

Perikles. Nuž jmenuj rod svůj; tuším pravila's,
že snášela jsi křivdu, potupu,
a že tvé utrpení rovnalo by
se mému, kdyby zjevno obojí.

Marina. Tak něco řekla jsem, tím jevíc pouze,
co pokládám za pravdu v mysli své.

Perikles. Již vypravuj svůj příběh; jestliže
jen tisícátou obsahuje část
mých vlastních útrap, pak ty mužem jsi,
a já trpěl co dívka. Věru, tyť
hledíš jak trpělivost, zírající
na hroby králův, anaž úsměvem
i zoufalství dovede odzbrojit.
Čí jsi, jak ztratila jsi rodinu?
Jaké jest jméno tvoje, útlá panno?
Mluv, prosím tě, a posadiž se ke mně.

Marina. Má jméno jest Marina.

Perikles. Ó toť posměch!
Tě poslal zuřivý nějaký bůh,
bych posměchem byl světu!

Marina. Strpení,
můj kníže, nebo přestanu.

Perikles. Již chci
být trpěliv; ty ani nevíš, kterak's
mne polekala zovouc se Marina.

Marina. To jméno dáno mně od mého otce,
mocného krále.

Perikles. Jak že, dcera krále?
A nazvána Marina?

Marina. Slíbil jste
mně věřit; však, bych nerušila déle
váš poklid, tedy skončím.

Perikles. Jsi-li pak
ty tělo skutečné, opravdu teče
krev tvými žilami? ty nejsi vila?
Ni žádný přelud? Mluv, kde's zrozena?
A proč se zveš Marina?

Marina. Zvána jsem
Marinou, že mé rodiště jest moře.

Perikles. Ha, moře! A tvá matka?

Marina. Matka má
královská byla dcera; zemřelať
mým porodem, jak vyprávěla mně
začasté s pláčem kojná Lychorida.

Perikles. Ustaň na chvílku! Toť nejkrasší sen,
jaký kdy mámil blázny ve spaní.
(*Pro sebe*) To není možná; pohřbenat' má dcera.
Než budiž! (*Nahlas*) Kde jsi vychována? Chci
dokonce vyslyšet tě bez přetržky.

Marina. Vy s těžkem uvěříte mně, a bylo
by lépe, kdybych přestala.

Perikles. Vždyť chci
ti uvěřit na slovo vše co pravíš.
Jen to mi řekni, která's přišla sem?
Kde's vychována?

Marina. Král, otec můj, mne v Tharsu zanechal,
kdež krutý Kleon s ženou bezbožnou
mou smrt obmysleli, i najali
již vraha na mne, jenž když tasil meč,
tu přišel zástup mořských loupežníků,
a vyrvavše mne jemu zavezli
do Mityleny. Ale, milý pane,
co se mnou obmyslíte?
Proč pláčete? Myslíte snad, že jsem
já podvodnice? Nikoli, tou nejsem.
Jsem dcerou já Perikla krále, ač-li
ten dobrý král jest živ.

Perikles. Hej, Helikane!

Helikanus. Co žádá Milost vaše?

Perikles. Ty jsi vážný,
šlechtný rádce, a vždy rozšafný;
nuž pověz, můžeš-li, kdo jest ta dívka,
aneb kdo může být, že pohnula
mne k slzám.

Helikanus. Nevím, ale tuto jest
sám vladař Mitylenský, a ten chvalně
o ní se pronáší.

Lysimachus. Nechtělat' nikdy
vyjevit rod svůj; tázána jsouc na to
vždy mlčky seděla a plakala.

Perikles. Ó Helikane, šlechtný ty muži,
udeř mne, poraň, mukami mne trýzni,
by veliký ten příliv radosti
břeh mého života nezaplavil,
mne v rozkoši utopě. Ó pojd' sem,
jenž zplodila jsi zploditele svého;
na moři zrozená, pohřbená v Tharsu,
a opět nalezená na moři!
Ó Helikane, na kolena klesni,
a děkuj věčným bohům hlasem zvučným,
jakým nás hrom děsívá – toť Marina!
Jak zvala se tvá matka? Ještě to
jen řekni; nelzeť dost utvrdit pravdu,
i kdyby spala všecka pochybnost.

Marina. Předě vším ,pane, prosím kdo jste vy?

Perikles. Jsem Tyrský král Perikles. Nyní však
(an ostatní se všechno shoduje)
rci, jak se zvala utonulá choť má,

pak dědičkou jsi mého království,
a novým životem obdaříš otce.

Marina. Thaisu jen-li jmenovati zbývá
co matku mou, bych byla dcerou vaší:
nuže, Thaisa slula matka má, jenž život
svůj skončila, když počal život můj.

Perikles. Buď požehnána, vstaň, ty's moje dítě. –
Podejte čistého mně obleku. –
Má vlastní dcera jest to, Helikane;
nezemřelať, jak určeno jí v Tharsu
krutým Kleonem; ona vše ti poví,
pak před ní poklekna za pravou ji
svou kněžnu uznáš. – Kdo jest tento zde?

Helikanus. To Mitylenský vladař, který slyšev
o vašem zármutku sem přišel vás
navštívit.

Perikles. Objímám vás, pane. –Dejte
mně roucho královské. – Jeť divoký
můj vzhled. Ó nebe, žehnej dceři mé!
Než jaká hudba to? – Marino má,
vypravuj všecko Helikanovi,
jak jedno po druhém událo se,
neb dosavad se pochybovat zdá,
že's pravá dcera má. – A což ta hudba?

Helikanus. Neslyším žádné.

Perikles. Nelyšíš? Toť hudba
sfér nebeských. Slyš jen, Marino, slyš!

Lysimachus. Nedobře odpírat mu; přisvědčte.

Perikles. Toť sladké zvuky! Slyšíte-li pak?

Lysimachus. Slyším tu hudbu, králi.

Perikles. Božská hudba;
nutíť mne poslouchat, a těžký spánek
se spouští na má víčka; nechte mne
odpočinout.

Usne.

Lysimachus. Položte pod hlavu
mu polštář.

Opona před stanem Periklovým se shrne.

A teď opusťte ho všickni.

Tak, přátelé, a vyplní-li se
mé doufání, pak odměním se vám.

Odejdou Lysimachus, Helikanus, Marina a její Družka.

Výjev druhý.

Tamtéž.

Perikles spí na palubě; Diana zjeví se mu jako ve vidění.

Diana. Ve městě Efesu můj stojí chrám,
tam spěš a obětuj mi na oltáři;

pak v shromáždění panenských mých kněžek
přede vším lidem vypravuj a zjev,
kterak jsi choť svou ztratil na moři,
a k soustrasti vyzývej s osudem
jak svým tak dceřiným, vše živě líče.
Tak učiň, chceš-li pozbavit se strasti,
a další život trávit v blahé slasti.
Již procitni, a sen svůj vypravuj.

Diana *zmizí.*

Perikles. Ó nebeská Diano, bohyně
ty stříbrolesklá,¹³) chci tě poslechnout.
Hej Helikane!

Vystoupí Lysimachus, Helikanus a Marina.

Helikanus. Co Tvá Milost ráčí?

Perikles. Do Tharsu jítí úmysl jsem měl,
potrestat nehostinského Kleona;
avšak dřív jiná povinnost mne volá.
(*K Helikanovi*) Necht' plachty naše dmou se k Efesu;
proč? hnedle zvíte. (*K Lysimachovi*) Dovolíte nám
se zotavit na vašem pobřeží?
My rádi hotovými zaplatíme
co potřebí nám zásob potravních.

Lysimachus. Od srdce rád; až vstoupíte pak na břeh,
též já vám jednu žádost přednesu.

Perikles. K té napřed svoluji, a třeba byste
o moji dceru žádal, ku které,
jak zdá se, čestně jste se zachoval.

Lysimachus. Podejte mně své rámě.

Perikles. Pojd', Marino.
Odejdou.

Vystoupí Gower.

Gower. Rychlým během čas uplývá,
málo jen do konce zbývá.
Naposled mně sluchu přejte,
a mé díky za to mějte.
V Mityleně hody skvostné
strojí, při kterých radostné
písňe k hudby zvukům znějí,
kratochvilné hry se dějí;
to vše Periklovi ke cti.
Slavnosti ty mají vésti
k sňatku vladaře s Marinou,
který však na dobu jinou
odložen. Až oběť svou,
Artemidě slíbenou,
král povinně vykoná,
pak teprv se slavit má
svatba. Teď ku plavbě vše

rychle připravuje se.
Již v Efesském chrámě zříte
Perikla i s družinou;
vše to ale, jakož víte,
pouze obrazností svou.

Výjev třetí.

Chrám Dianin v Efesu.

Před oltářem stojí Thaisa co vrchní kněžka, jí po obou stranách panny; Cerimon a jiní obyvatelé Efesští přísluhují.

Vystoupí Perikles s komonstvem, Lysimachus, Helikanus, Marina s Družkou.

Perikles. Zdravas Diano! Konám rozkaz tvůj

a vyznávám se býti králem Tyrským,
jemuž, vyplašenému z vlasti své,
za choť se krásná dostala Thaisa
v Pentapoli. Ta slehnouc na moři
zemřela při porodu dcerušky
Mariny, kteráž nosí dosavad,
ó bohyně, tvé roucho stříbrné.¹⁴⁾
Na vychování měl ji Kleon v Tharsu,
jenž před čtrnácti lety dívku zbavit
chtěl života; však lepší hvězdy ji
dopravily do Mityleny, kdež
ji štěstí přivedlo na naši loď;
tam vlastní zřetelnou svou upomínkou
se projevila býti dcerou mou.

Thaisa. Ta postava, ten hlas! – Ty v pravdě jsi
král Perikles!

Perikles. Co chce ta žena? Ha,
ona umírá! Přispějte jí, páni.

Cerimon. Ač pravdu-li jste mluvil před oltářem
Dianiným, jest toto vaše choť.

Perikles. Ba nikoliv, ctihodný pane můj;
ji vrhly do moře mé vlastní ruce.

Cerimon. Nuž vezte, že na tento břeh...

Perikles. Zajisté!

Cerimon. Přispějte kněžně! Jenom radostí
jest omámena. – Jednou časně ráno,
za strašné bouře na moři zuřící,
ta paní na břeh vyhozena byla.
Já rakev otevřel a našel
jsem bohaté v ní klénoty, jež vrátil
jsem jí, a paní samu uvedl
do chrámu Dianina.

Perikles. Smím je vidět?

Cerimon. Do svého domu, králi, dám je přinést,
kamž zovu vás. Hle, ona procitla.

Thaisa. Ó kým jej spatřím! Není-li to choť můj,
má zbožnost nenakloní smyslnosti
bujného ucha, ano zkrotí ji
i přes vidění. Jste to vy, můj pán,
král Perikles? Váš hlas jest jeho hlas,
i také postavou mu podoben jste.
Tuším že vypravoval jste o bouři,
o porodu, o smrti?

Perikles. Celý hlas
to zemřelé Thaisy.

Thaisa. Ta Thaisa
jsem já, domněle mrtvá, utopená.

Perikles. Věčná Diano!

Thaisa. Teď tě lépe znám.
Když jsme se s Pentapolí loučili,
král, otec můj, ti tento prsten dal.
Ukazuje prsten.

Perikles. Tak jest; nic víc, ó bohové! Ta vaše
nynější milost v zapomenutí
uvádí předešlé mé strasti; ó
učiňte, abych úst jejích se dotkna
se rozplynul a zmizel. Ó pojď ke mně
a dej se pohřbit znovu v náruč mou.

Marina. Mé srdce k matčiným se nese prsoum.
Klekne před Thaisou.

Perikles. Hle, kdo tu klečí! Tělo z těla tvého,
Thaiso; mořská tvoje strast, Marina
nazvána, na moři že zrozena.

Thaisa. Buď požehnána, dcero!

Helikanus. Zdráva buď
má královna!

Thaisa. Neznám vás.

Perikles. Slýchala's
ode mne, že jsem z Tyru prchaje
tam zůstavil starého náměstka;
pamatuješ-li se na jméno jeho?
Já často mluvil o něm.

Thaisa. Helikanus!

Perikles. To další důkaz,
obejmi jej, drahá Thaiso, neb
to on jest. Nyní práhnu věděti,
kterak tě našli a zachránili;
a komu vedle bohů povinen jsem
za tento velký zázrak děkovat.

Thaisa. Jen Cerimon, pane šlechtyný;
ten muž, jímž bohové ukázali
svou moc, ti všechno poví do podrobná.

Perikles. Ctihodný pane, bozi nemají
nižádného za sluhů smrtelných
podobnějšího bohům jako vás.
Nuž vypravujte mně, jak stalo se,
že obživla ta mrtvá královna?

Cerimon. Povím to, pane; dříve prosím však,
abyste se mnou šel do mého domu,
kde vše vám ukáži, co našel
jsem při ní, a též povím, kterak přišla
do chrámu tohoto, nic nezamlče.

Perikles. Cudná Diano! přijmiž díky mé
za svoje zjevení; já vykonám ti
svou noční oběť. – Tento kníže, choti,
jest zaslíbenec tvojí dcery, s níž
se v Pentapoli zasnoubiti hodlá. –
A tuto zdobu, jenž mi dodává
tak pošmourného vzhledu, upravit
chci slušně, milovaná dcero má;
a co po čtrnáct let nedotknuto
jest břitvou, chci okrášlit tobě ke cti
v den sňatku tvého.

Thaisa. Cerimon má listy
o jisté smrti otce mého.

Perikles. Nebe
jej učíš hvězdou! Tedy, choti má,
tam oslavíme sňatek, a v té říši
pak zůstaneme, děti naše zas
necht' v Tyru panují. – Již Cerimone
nás ved', neb příliš dlouho tady dlíme,
ať, jak vše stalo se, od tebe zvíme.
Odejdou.

Vystoupí Gower.

Gower. Antiochus a dcera jeho brzkou
odměnu vzali za nepravost mrzkou.
Perikles se svou manželkou a dcerou,
ač osudem stíhání krutou měrou,
vyvázli za vší trudné protivnosti,
a berou šťastnou odplatu své cnosti.
Šlechetná mysl Helikana značí,
neb věrnost s poctivostí v něm se zračí;
u ctihodného Cerimona zřítí,
jak rozšafna můž' dobročinnost býti.
Úklady Kleona a jeho ženy
jak mile v zemi byly rozhlášeny,
všeobecné vypuklo pozdvižení,
a on i s rodinou jsou vyhlazeni.
Tak bozi trestají úmysl zlý,
ač nedospělý ku provedení.

Za vaši shovívavost děkujeme;
dobrořečice vám hru skončujeme.

Odejde.

Připomenutí.

Povídka, která poskytla látku k tomuto dramatu, jest velmi stará, i nachází se již v známé, druhdy velmi oblíbené knize, nazvané *Gesta Romanorum*, jejíž původ se klade do 13. století. Tam nazývá se hrdina její Appolonius král Tyrský. Mezi vzdělavateli té pověsti nachází se také Gower, jeden z nejstarších básníků anglických (nar. okolo 1325, zemř. 1408), který ji umístil ve své *Confessio amantis* (angl. to báseň v 8 knihách, čítající přes 30 000 veršů, jenž nejprve tiskem vyšla r. 1493). Poněvadž Shakespear uvádí v tomto kuse osobu Gowerovu na způsob choru, z toho lze souditi, že hlavně čerpal z jeho básně. Krom toho znám jest veliký počet vzdělání tohoto vděčného předmětu, což jest důkazem veliké oblíbenosti té povídky u obecnstva středověkého. V některých takových vzděláních nazývá se král Tyrský Pyrokles, z čehož povstal Shakespearův Perikles k nemalému pohoršení klasických učenců, jenž přenešení jména slavného ředitele Athenského státu na panovníka fénického pokládali za nedovolenou profanaci.

Co se týče samého kusu, o tom záhy rozcházela se mínění kritiků, jak dalece může se pokládati za dílo Shakespearovo. Steevens měl za to, že to jest vzdělání nějakého staršího dramatu, jakáž za časů Shakespearových obyčej byl dle vkusu časového předělávati (což i sám Shakespear zhusta činil), a že Shakespear měl jen malé účastenství v jeho vnitřním složení. Jiní pokládali Perikla za jednu z jeho nejprvnějších dramatických prací, omlouvajíce tou okolností četné jeho vady. Malone se domnívá, že alespoň větší část posledních tří jednání pochází od Shakespeara, a že i v prvních dvou jednáních poznává se místy patrně jeho ruka.

Tiskem vydán byl Perikles nejprv r. 1609 od Jindřicha Gossona, ale velmi nesprávně, pod jmenem Shakespearovým, což ostatně není žádným nezvratným důkazem, že by Shakespear byl skutečně jeho původcem, neboť nesvědomití nakladatelé užívali zhusta té praktiky, že co původce vydaných jimi dramát lživě jmenovali spisovatele na slovo vzaté. Tak i pod jmenem Shakespearovým vydáno několik kusů, v jichž sepsání on nejmenšího účastenství neměl.

Poznámání.

- ¹⁾ Gower, básník anglický 15. století, z jehož jedné povídky čerpal Shakespear látku k tomuto kusu. Viz *Připomenutí*.
- ²⁾ Při tom ukazuje na hlavy nešťastných ženichů, nastrkané na koly před palácem.

- ³) To jest: od jejího početí až do jejího narození. Lucina byla bohyně porodu.
- ⁴) Ukazuje ven na hlavy předešlých ženichů.
- ⁵) Totiž proti smrti.
- ⁶) Řeč tato Periklova jest výkladem uložené jemu hádanky, bez kteréhož byla by tato čtenáři dosti temna.
Pozn. překl.
- ⁷) Narážka to na děti kromě manželského lože zplozené, kteréž manžel po zákonu musí uznati za své, nechce-li manželku svou vinit z cizoložství.
Pozn. překl.
- ⁸) V originálu stojí: „a pair of bases“. Slovo *bases* co druh oděvu vykládají slovníky anglické na punčochy neb volné nohavice, což arciť se sem nehodí. Glosary k Shakespearu domýšlejí se vůbec, že to byla jakási část oděvu, kterou nosili rytíři sedíce na koni; ale arciděkan Nares určitě to vykládá za dlouhý, lemovaný plášť. Slovo *mentík* viz v Jungmannově Slovníku.
Pozn. překl.
- ⁹) Zde patrně jest mezera v textu.
Pozn. překl.
- ¹⁰) Perikles totiž nyní ponejprv se objevuje co král Tyrský.
- ¹¹) Totiž takový vývěsní štít jako jest Marina.
- ¹²) V originálu *wholesome iniquity*. Slovo *hojný* ve smyslu *hojivý* není žádná novota. *Hojná Voda* (v Budějovicku) slove německy *Heilbrunn*.
- ¹³) Jakožto bohyně stříbrolesklé luny.
- ¹⁴) T. j. panenské.
Pozn. překl.